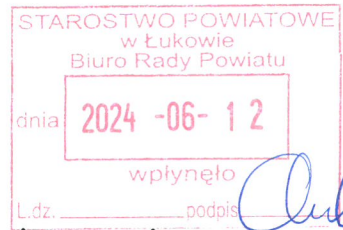

BRP
Zuzanna Olejnik
projekt uchwały
mot. we
17.06.2024
projekt z dnia 06.06.2024 r.

Uchwała Nr .....

Rady Powiatu Łukowskiego

z dnia 20 czerwca 2024 roku

**w sprawie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie
Powiatu Łukowskiego na lata 2024-2026**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2024 r., poz. 107) w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2024 r. poz. 177, 742,743), Rada Powiatu postanawia co następuje:

- §1. Uchwala się Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Łukowskiego na lata 2024-2026 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- §2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.
- §3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY

[Signature]
Agnieszka Pawlik

GLÓWNY SPECJALISTA
Zespół ds. Pieczy Zastępczej
i Pomocy Instytucjonalnej

[Signature]
Edyta Stolarczyk

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinie w Łukowie

[Signature]
Agnieszka Krawczyk

Uzasadnienie

do uchwały Nr ..... Rady Powiatu Łukowskiego z dnia ..... r. w sprawie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Łukowskiego na lata 2024-2026

Zgodnie z art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2024 r., poz. 107), w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2024 r. poz. 177, ze zm.), do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W celu wykonania delegacji ustawowej podjęcie przedmiotowej uchwały jest uzasadnione i konieczne.

Załącznik
do Uchwały Nr .....
Rady Powiatu Łukowskiego
z dnia .....

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA TERENIE POWIATU ŁUKOWSKIEGO
NA LATA 2024 – 2026**

ŁUKÓW, 2024

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	3
II. PODSTAWY PRAWNE	5
III. ZADANIA Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	5
1. ZADANIA GMINY	6
2. ZADANIA POWIATU.....	19
2.1 ZADANIA POWIATU REALIZOWANE PRZEZ ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ. ..	23
2.2 ZADANIA KOORDYNATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ.	25
3. INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE REALIZACJĘ ZADAŃ W OBSZARZE RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ ..	26
IV. CHARAKTERYSTYKA PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU ŁUKOWSKIEGO	28
1. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	29
2. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA.....	34
3. USAMODZIELNIENI WYCHOWANKOWIE	37
4. ORGANIZACJA PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU ŁUKOWSKIEGO W LATACH 2021-2023	40
4.1. DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W 2021 ROKU.....	40
4.2 DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W 2022 ROKU.....	43
4.3 DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W 2023 ROKU.....	45
V. ANALIZA SWOT – MOCNE I SŁABE STRONY W SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU ŁUKOWSKIEGO.....	48
VI. CELE, KIERUNKI DZIAŁANIA I SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU.....	50
1. PLAN ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2024 – 2026.	50
2. PLAN OGRANICZENIA LICZBY DZIECI W INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	57
3. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH NA LATA 2024-2026.....	59
VII. ZAMIERZONE EFEKTY	59
VIII. BENEFICJENCI PROGRAMU	60
IX. REALIZATORZY PROGRAMU.....	61
X. FINANSOWANIE PROGRAMU	62
XI. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	62
XII. ZAKOŃCZENIE.....	63

Wstęp

Najlepszym, naturalnym środowiskiem życia i wychowania dziecka powinna być rodzina, to w rodzinie dziecko funkcjonuje w najbardziej prawidłowy sposób. Rodzina zaspokaja najważniejsze potrzeby każdego człowieka – potrzebę miłości i bezpieczeństwa. Dlatego prawo do wychowywania w rodzinie jest jednym z podstawowych praw każdego dziecka.

W przypadku pojawienia się jakichkolwiek problemów w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej rodzina powinna zostać objęta pomocą i wsparciem. Działania te powinny uwzględniać podmiotowość dziecka oraz odbywać się z poszanowaniem jego praw i wolności, w szczególności prawa do godnego życia. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła kompetencje w zakresie pracy z rodziną między samorząd gminny i powiatowy, tj. określiła, co należy do zadań własnych gmin, a co do zadań powiatu w zakresie pomocy rodzinie i organizacji pieczy zastępczej. Aby lokalny system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przynosił pożądane efekty należy położyć szczególny nacisk na profilaktykę oraz pracę z rodziną. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej. W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców ustanawiana jest piecza zastępcza. Obowiązek jej zorganizowania spoczywa na powiecie. Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Powiatu Łukowskiego wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie, które w obszarze pieczy zastępczej działa w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podstawą przygotowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 jest art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z którym Program powinien zawierać plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu

rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Celem programu jest promocja i rozwój nowych oraz wsparcie istniejących form pieczy zastępczej na terenie Powiatu Łukowskiego oraz planowanie działań w zakresie profilaktyki i wspomagania opieki nad dzieckiem i rodziną, rozwijania i wspierania rodzinnych form pieczy zastępczej oraz usamodzielniających się wychowanków. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej uwzględnia lokalne uwarunkowania, wyznacza kierunki działań w perspektywie kolejnych trzech lat, z uwzględnieniem źródła finansowania, które jest niezbędne do ich realizacji. Przedstawiony program służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Łukowskim.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej, stanowi spójny system, który istnieje ma w oparciu o dobrą współpracę wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się tematyką pieczy zastępczej. Program Rozwoju Pieczy Zastępczej wyznacza kierunki działań w perspektywie trzech lat, akcentuje głównie zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz działania profilaktyczne i współpracę między instytucjami, których wspólnym dążeniem jest wyposażenie rodzin i wychowanków w kompetencje pozwalające im w przyszłości na prawidłowe funkcjonowanie poza systemem pomocy.

I. Podstawy prawne

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Konwencję o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych.
3. Ustawę z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy.
4. Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym.
5. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
6. Ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.
7. Rozporządzenie w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.
8. Rozporządzenie w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej.
9. Rozporządzenie w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.
10. Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Powiatu Łukowskiego na lata 2021 – 2030.

Regulacje dotyczące opieki i wychowania dziecka poza rodziną biologiczną zawarte są w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada na samorzady obowiązek budowania lokalnego systemu wsparcia w obszarze wychowania i pieczy zastępczej.

II. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

W oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 poz. 177, ze zm.) na terenie Powiatu Łukowskiego zadania z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej systemu pieczy zastępczej realizowane są przez gminy i powiat.

1. Zadania gminy.

Na poziomie samorządu powiatowego zadania z zakresu pomocy społecznej i systemu pieczy zastępczej realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, natomiast na szczeblu samorządu gminnego zadania z zakresu pomocy społecznej i pomocy rodzinie przeżywającej trudności realizują Centra Usług Społecznych w Łukowie i Wojcieszkowie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Stoczku Łukowskim oraz Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w Adamowie, Krzywdzie, Łukowie, Serokomli, Staninie, Stoczku Łukowskim, Trzebieszowie i Woli Mysłowskiej.

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej;

- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Zgodnie z ustawą gmina zobowiązana jest do działań z zakresu profilaktyki rodzinnej. Działania gminy opierają się na pracy z rodziną poprzez udzielania wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Jest ona realizowana przez gminne instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny.

Zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- a) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- b) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- c) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- d) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- e) pomocy w integracji rodziny;
- f) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- g) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie: pracy z rodziną, pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Zgodnie z art. 9 w/w ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

- 1) instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny;
- 2) placówek wsparcia dziennego;
- 3) rodzin wspierających.

W oparciu o powyższe zapisy art. 8 i 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gminy z terenu Powiatu Łukowskiego zapewniają rodzinom

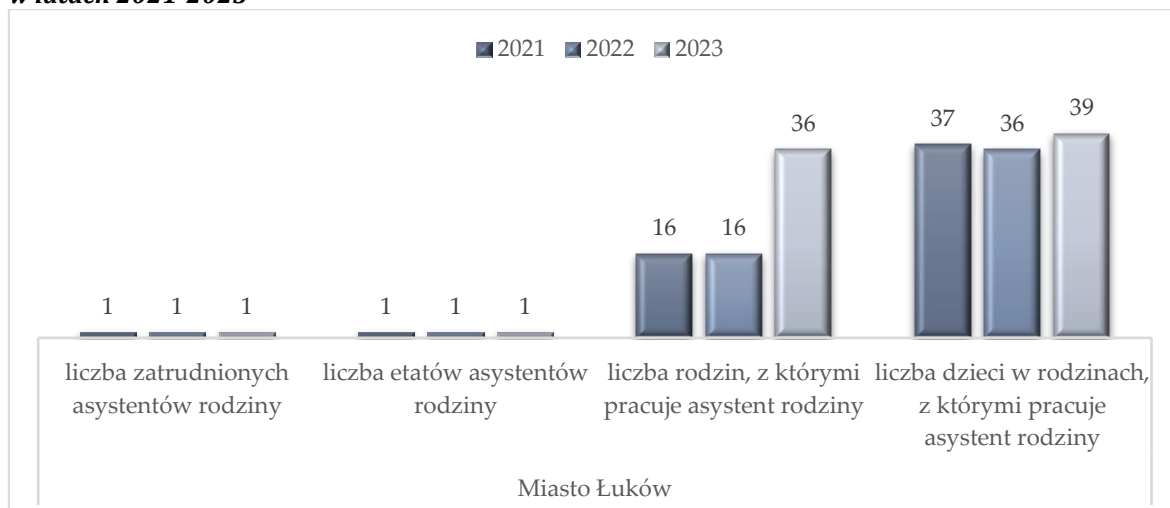
przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych różne rodzaje i formy wsparcia:

Miasto Łuków zapewnia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych różne rodzaje i formy wsparcia, które polegają na:

- a) analizie sytuacji rodzinnej i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- b) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodzin,
- c) pomocy w integracji rodziny,
- d) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- e) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych,
- f) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny.

Asystent rodziny pracuje z rodziną za jej zgodą, współpraca proponowana jest rodzinie przez pracownika socjalnego, który dostrzega nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny lub zalecana jest przez sąd. Asystent wspiera rodzinę w rozwiązywaniu problemów z aktywnym jej udziałem, a w szczególności swoim zaangażowaniem z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Asystent rodziny dąży do poprawy właściwego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprawy sytuacji finansowej, materialnej, bytowej, zdrowotnej oraz właściwego realizowania obowiązku szkolnego przez dzieci.

Wykres 1: Przydzielanie rodzinom wsparcia asystenta rodziny na terenie Miasta Łuków w latach 2021-2023

Wsparcie rodziny działaniami innych instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny polega na tym, że asystent rodziny współpracując z rodzinami kontaktuje się z wieloma instytucjami, by pomóc i zapewnić wsparcie w rozwiązywaniu problemów. Są to: szkoły, przedszkola, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, świetlica środowiskowa PARASOL, Poradnia Euro-Medica, poradnie medyczne, kuratorzy sądowi, ZUS, KRUS i inne instytucje w zależności od zgłaszanych potrzeb.

Miasto Stoczek Łukowski zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez zatrudnienie na umowę zlecenie asystenta rodziny.

Wykres 2: Przydzielanie rodzinom wsparcia asystenta rodziny na terenie Miasta Stoczek Łukowski w latach 2021-2023

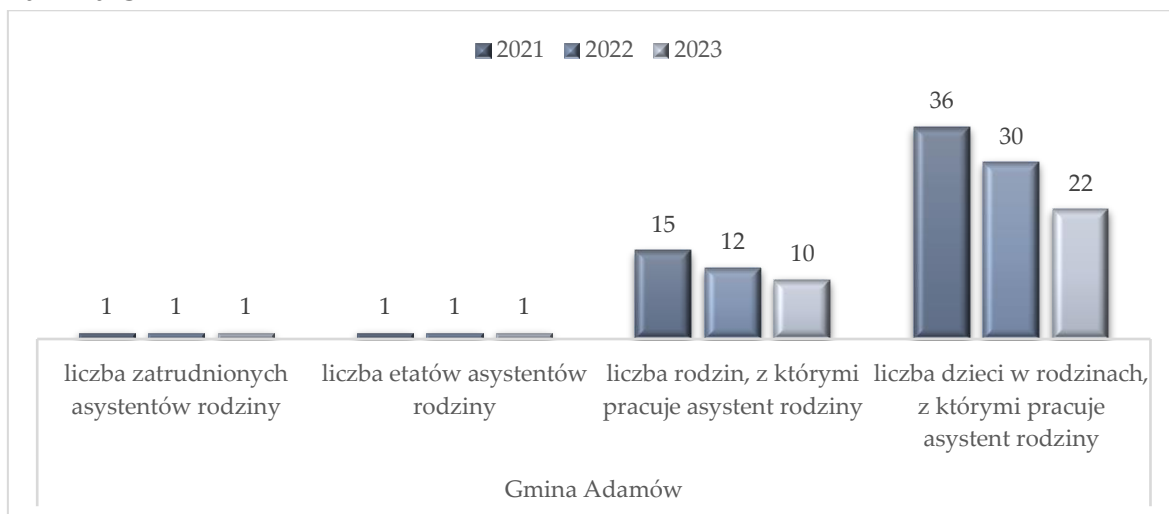

Gmina Adamów rodzinom przeżywającym trudności, zapewnia wsparcie w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, polegające przede wszystkim na:

- a) możliwości skorzystania z pomocy asystenta rodziny, który pomaga rodzicom biologicznym i rodzinom zastępczym w wypełnianiu ról społecznych, aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej,
- b) organizowaniu warsztatów podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze,
- c) zapewnieniu szerokiego dostępu do pomocy psychologa i terapeuty uzależnień,

- d) współpracy instytucji z placówkami szkolnymi z Gminy Adamów na rzecz pomocy dzieciom z problemami edukacyjnymi,
- e) realizowaniu w placówkach szkolnych projektów wzmacniających zasoby własne dzieci i młodzieży,
- f) wsparciu rodzin w kryzysie bezpłatną pomocą prawną,
- g) organizowaniu akcji z pomocą żywnościową i materialną dla mieszkańców Gminy Adamów.

Wykres 3: Przydzielanie rodzinom wsparcia asystenta rodziny na terenie Gminy Adamów w latach 2021-2023

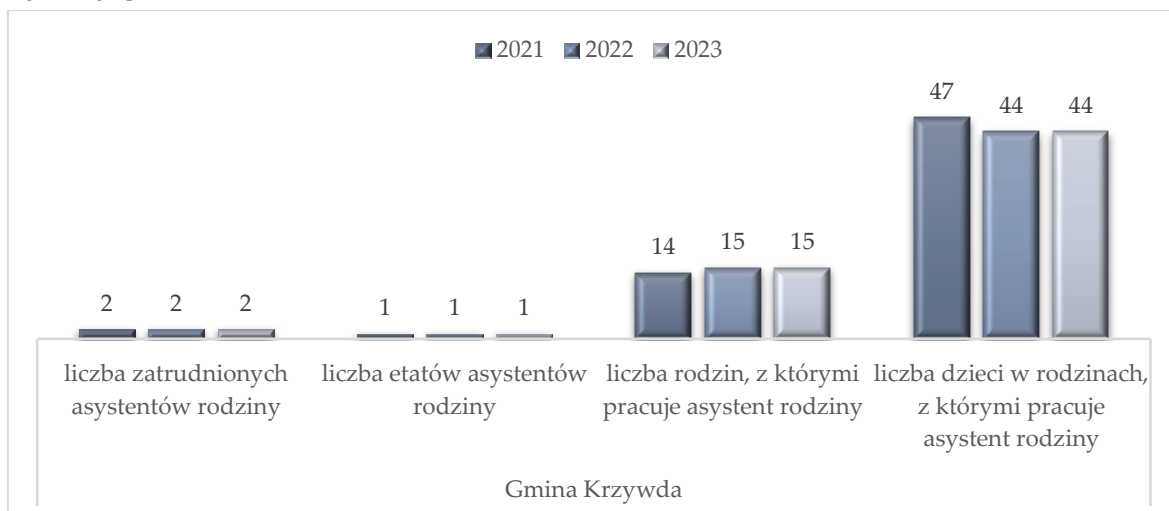
Wspieranie rodziny w kryzysie prowadzone jest przede wszystkim w formie pracy z rodziną, współpracy i korzystania z ofert instytucji i placówek dostępnych w gminie Adamów: Gminna Biblioteka, Punkt Konsultacyjny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe, Spółdzielnia Socjalna „Niedźwiadek”.

Gmina Krzywda zapewnia następujące rodzaje i formy wsparcia:

- a) wsparcie rodzin następuje poprzez zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom żyjącym w ubóstwie, współorganizowanie wypoczynku letniego, udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów szkolnych,
- b) prowadzenie monitoringu środowisk zagrożonych, rodzin z dziećmi dotkniętych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pielęgniarki środowiskowe, itp.,
- c) zapewnienie wsparcia asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo - wychowawcze, jak również dążenie do powrotu dzieci z pieczy zastępczej do domu rodzinnego,

- d) zabezpieczenie środków na pobyt dzieci w pieczy zastępczej,
- e) interdyscyplinarne wsparcie rodzin z problemami,
- f) monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do podjęcia leczenia/ terapii ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi,
- g) udzielanie pomocy rodzinom w zdobywaniu nowych kwalifikacji, poszukiwaniu, podejmowaniu pracy zarobkowej,
- h) udzielanie wsparcia specjalistycznego w Punkcie Konsultacyjnym w Krzywdzie (radca prawny, psychoterapeuta) i informowanie o instytucjach pomocowych działających na rzecz dziecka i rodziny,
- i) wspieranie w realizacji programów profilaktyki uzależnień realizowanych w środowisku szkolnym i rodzinnym,
- j) realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz zapobieganie szerzeniu się niewłaściwych zachowań wśród dzieci i młodzieży.

Wykres 4: Przydzielanie rodzinom wsparcia asystenta rodziny na terenie Gminy Krzywdza w latach 2021-2023

Na terenie Gminy Krzywdza rodzina może otrzymać wsparcie w następujących instytucjach: Urząd Gminy Krzywdza/punkt konsultacyjny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzywdzie, Ośrodek Zdrowia w Krzywdzie, szkoły, Biblioteka Publiczna w Krzywdzie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krzywdzie.

Gmina Łuków w miarę posiadanych możliwości i zasobów wspiera rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez wykorzystywanie

rodzajów i form określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dobór rodzaju i form wsparcia zależy od rodzaju i stopnia trudności z jakimi borykają się rodziny.

Wykres 5: Przydzielanie rodzinom wsparcia asystenta rodziny na terenie Gminy Łuków w latach 2021-2023

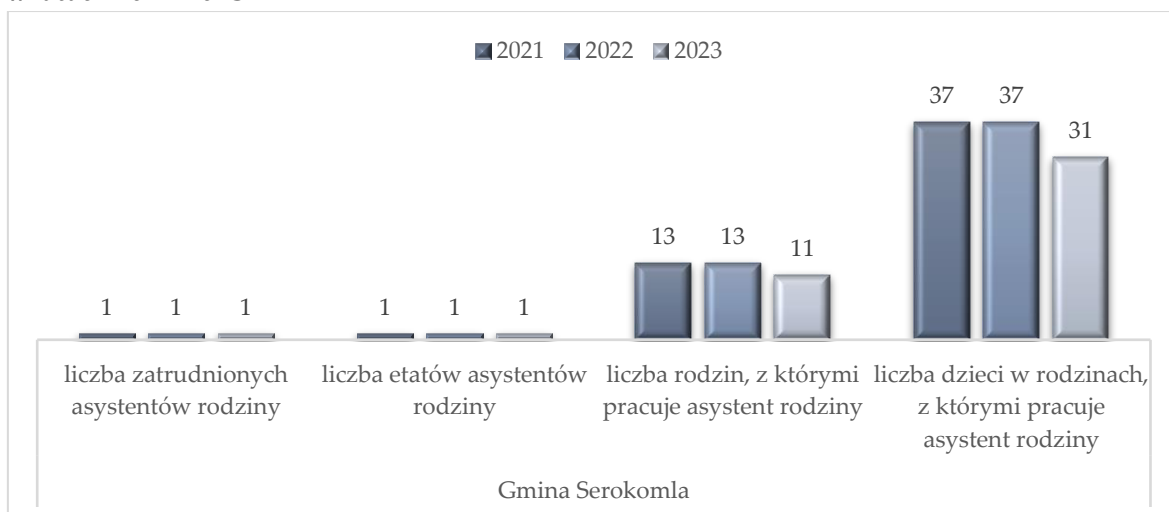

Instytucje zapewniające wsparcie rodzinom na terenie gminy: Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminne Biblioteki Publiczne, świetlice wiejskie, kluby sportowe, uczniowskie kluby sportowe, stowarzyszenia, Stowarzyszenie Artystów i Twórców Gminy, Ochotnicze Straże Pożarne.

Gmina Serokomla rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- a) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- b) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- c) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- d) podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- e) pomocy w integracji rodziny,
- f) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- g) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wykres 6: Przydzielanie rodzinom wsparcia asystenta rodziny na terenie Gminy Serokomla w latach 2021-2023

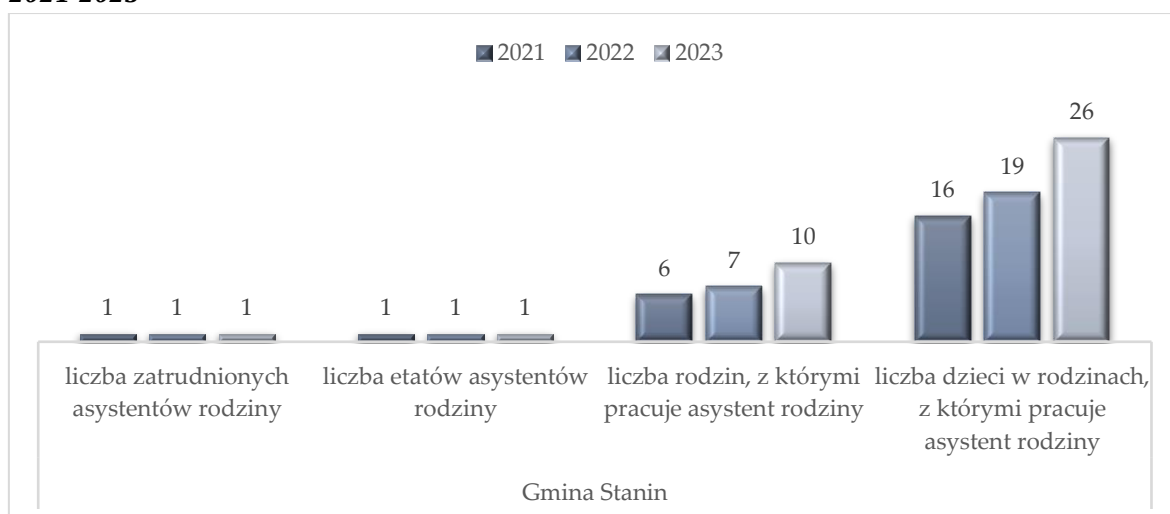

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie: pracy z rodziną, pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i aktywnym udziałem z uwzględnieniem zasobów własnych oraz wsparcia zewnętrznego. Rodzina może otrzymywać wsparcie przez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny.

Gmina Stanin zapewnia rodzinom wsparcie, w szczególności polegające na:

- a) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- b) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- c) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- d) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;

Wykres 7: Przydzielanie rodzinom wsparcia asystenta rodziny na terenie Gminy Stanin w latach 2021-2023

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z art. 9 ustawy rodziny otrzymują wsparcie poprzez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny tj.: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Staninie, szkół z terenu gminy Stanin, Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gmina Stoczek Łukowski zapewnia następujące formy wsparcia wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, polegające na:

- a) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- b) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- c) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- d) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- e) pomocy w integracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i z aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Wykres 8: Przydzielanie rodzinom wsparcia asystenta rodziny na terenie Gminy Stoczek Łukowski w latach 2021-2023

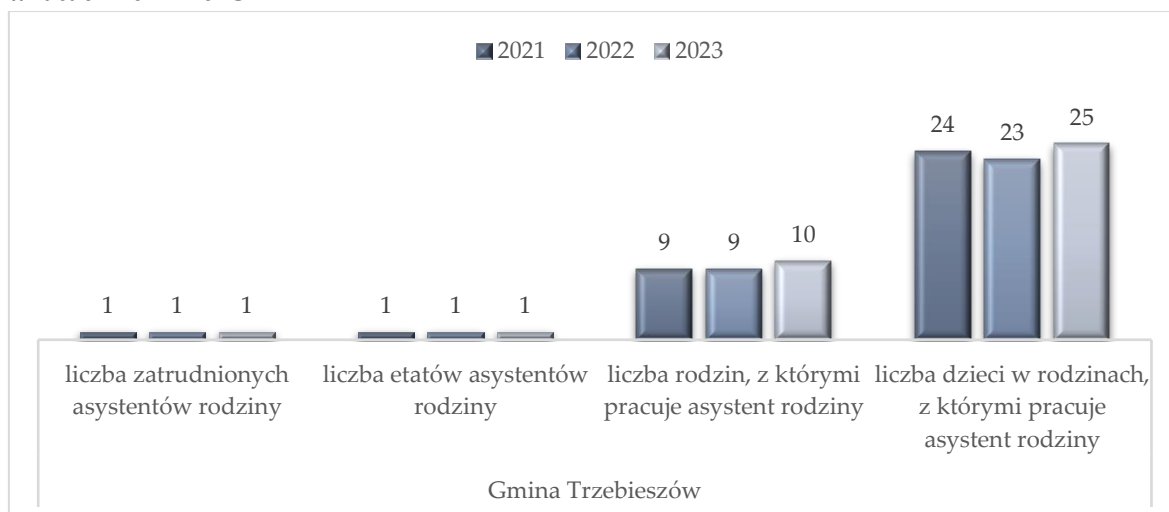
W latach 2021-2023 asystent rodziny zatrudniony był w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Stoczku Łukowskim na podstawie umowy zlecenie w wymiarze 40 godzin miesięcznie. Na terenie Gminy Stoczek Łukowski rodziny mogą otrzymać wsparcie przez działania pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stoczku Łukowskim, Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoczku Łukowskim zapewnia rodzinom pomoc psychologiczną oraz pomoc terapeuty uzależnień.

Gmina Trzebieszów zapewnia następujące rodzaje wsparcia rodziny:

- a) wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- b) rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
- c) podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- d) pomoc w integracji rodziny,
- e) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- f) dążenie do reintegracji rodziny.

Praca z rodziną jest prowadzona w formie skierowania do rodziny asystenta rodziny oraz usług dla rodzin z dziećmi, w szczególności usług opiekuńczych i specjalistycznych.

Wykres 9: Przydzielanie rodzinom wsparcia asystenta rodziny na terenie Gminy Trzebieszów w latach 2021-2023

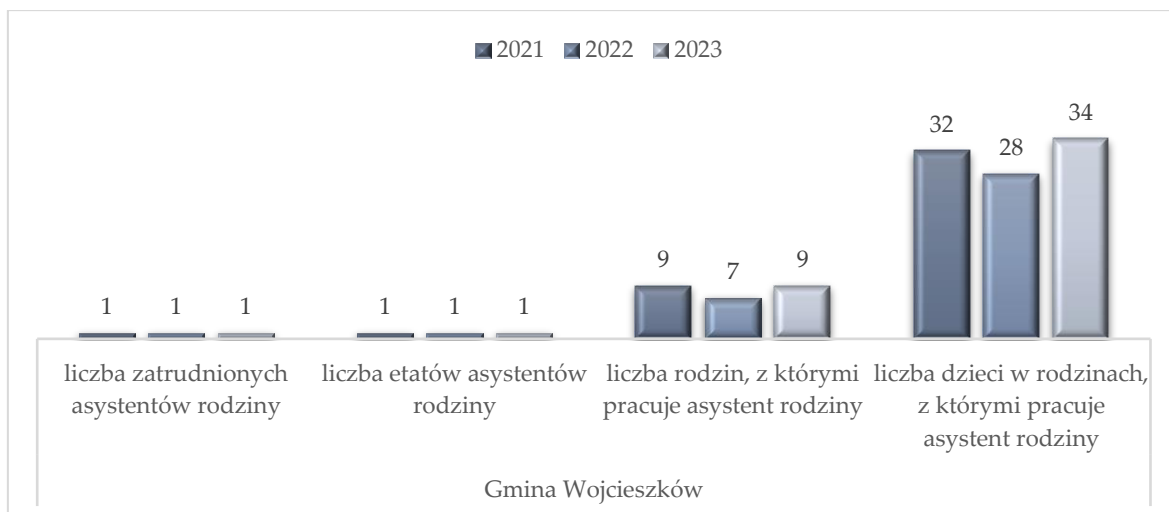

Instytucją zapewniającą wsparcie rodzinie zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na terenie Gminy Trzebieszów jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebieszowie.

Na terenie **Gminy Wojcieszków** wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowywaniu dziecka poprzez:

- a) zapewnienie dostępu do konsultacji i porad specjalistów (tj. psycholog, psycholog dziecięcy, prawnik, mediator),
- b) zapewnienie dostępności usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
- c) zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu ról społecznych pomocy w postaci asystenta rodziny (1 etat),
- d) świadczenie pracy socjalnej pracownika socjalnego.

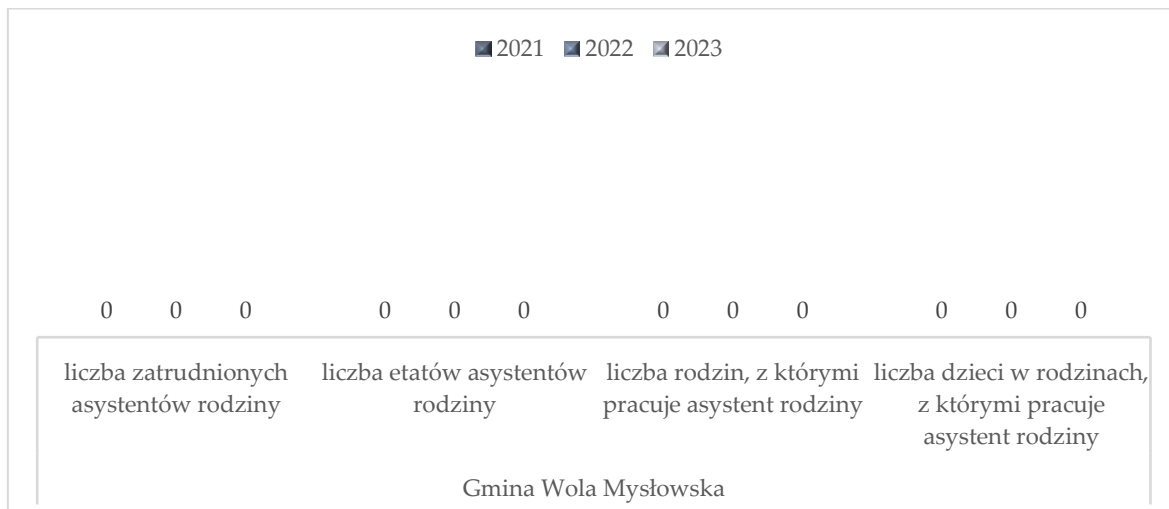
Wykres 10: Przydzielanie rodzinom wsparcia asystenta rodziny na terenie Gminy Wojcieszków w latach 2021-2023

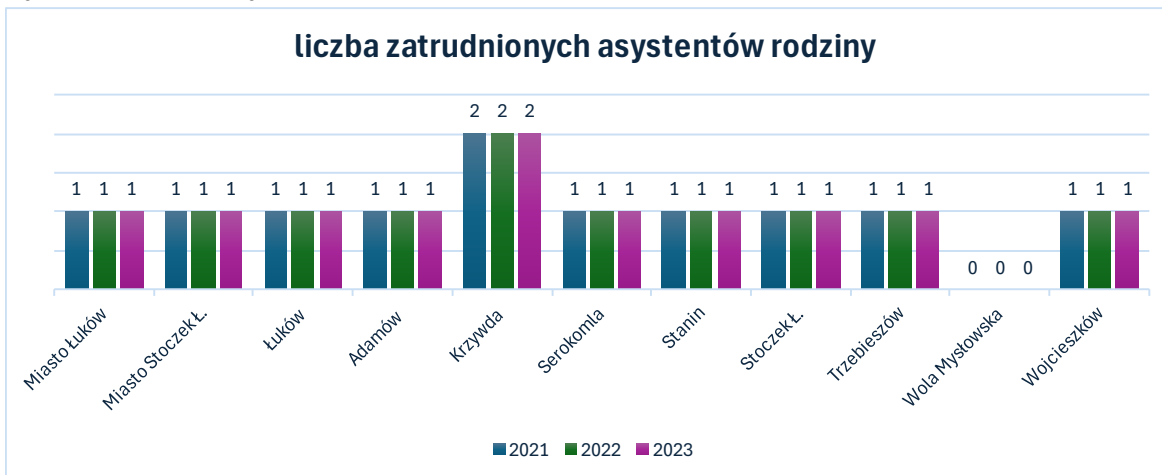
Na terenie Gminy Wojcieszków rodziny przeżywające trudności, zgodnie z art. 9 w/w ustawy mogą otrzymać wsparcie m. in. w Centrum Usług Społecznych, Ośrodku Zdrowia, Szkołach Podstawowych, Stowarzyszeniu Rozwoju Gminy Wojcieszków, Żłobku Gminnym, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Na terenie **Gminy Wola Mysłowska** formy wspierania rodziny realizowane są poprzez pracę socjalną pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Woli Mysłowskiej. W latach 2021-2023 Ośrodek nie zatrudniał asystenta rodziny. Na terenie Gminy Wola Mysłowska nie funkcjonują instytucje wymienione w art. 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wykres 11: Przydzielanie rodzinom wsparcia asystenta rodziny na terenie Gminy Wola Mysłowska w latach 2021-2023

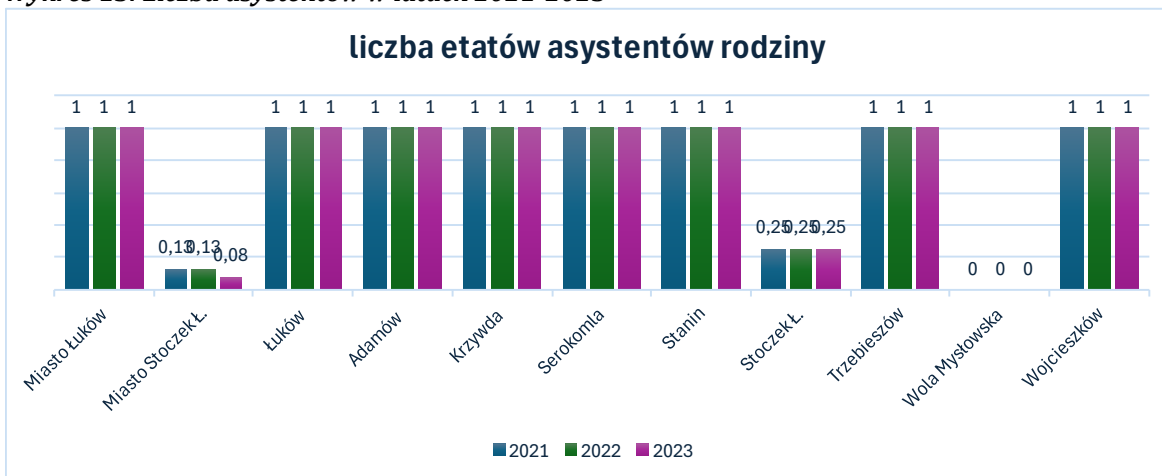
Wykres 12: Liczba asystentów w latach 2021-2023

Źródło: Opracowanie własne

Powyższy wykres przedstawia liczbę asystentów rodziny zatrudnionych w poszczególnych gminach Powiatu Łukowskiego w latach 2021-2023.

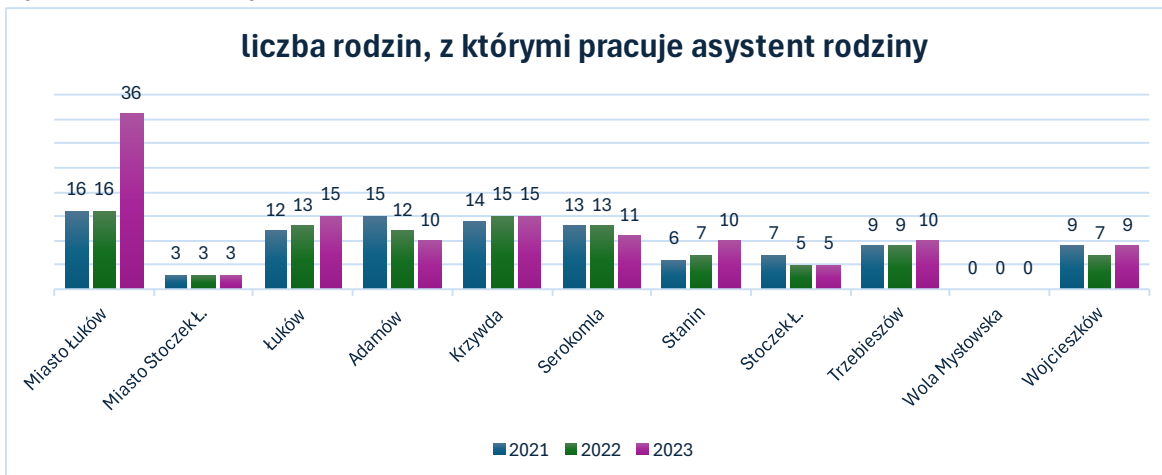
Wykres 13: Liczba asystentów w latach 2021-2023

Źródło: Opracowanie własne

Powyższy wykres przedstawia liczbę etatów przypadających na asystentów rodziny w poszczególnych gminach Powiatu Łukowskiego w latach 2021-2023.

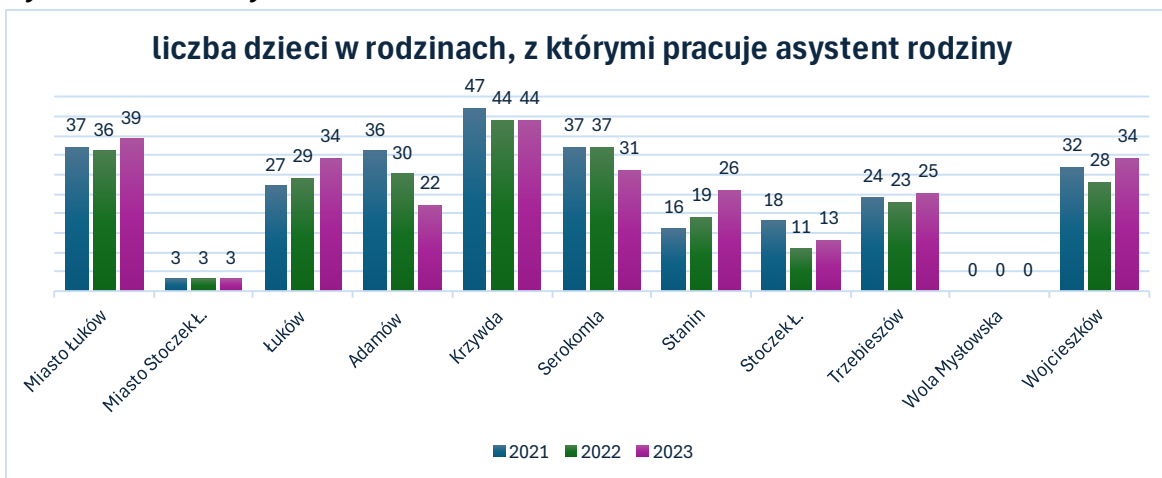
Wykres 14: Liczba asystentów w latach 2021-2023

Źródło: Opracowanie własne

Powyższy wykres przedstawia liczbę rodzin, z którymi pracowali asystenci rodziny w poszczególnych gminach Powiatu Łukowskiego w latach 2021-2023.

Wykres 15: Liczba asystentów w latach 2021-2023

Źródło: Opracowanie własne

Powyższy wykres przedstawia liczbę dzieci w rodzinach, z którymi pracowali asystenci rodziny w poszczególnych gminach Powiatu Łukowskiego w latach 2021-2023.

2. Zadania powiatu.

Powiat organizuje pieczę zastępczą, tj. zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to możliwe – dążenie do przysposobienia

dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienie dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym. Za organizację pieczy zastępczej odpowiada powiat.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
2. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
3. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.
4. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.
5. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.
6. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
7. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia, specjalistycznego poradnictwa.
8. Wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

9. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.
10. Wprowadzanie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38d ust. 1, ich aktualizowanie i usuwanie.
11. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej albo rodzinnym domu dziecka.
12. Finansowanie:
  - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
  - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
  - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.
13. Sporządzanie zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.
14. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

1. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1;
2. Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3;
3. Finansowanie:
  - a) wydatków związanych z dowozem do rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, a także związanych z odwiezieniem dziecka, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na czas określony, jeżeli sposób i zasady pokrycia kosztów powrotu dziecka nie wynikają z orzeczenia lub informacji sądu lub innego organu państwa obcego,
  - b) średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka oraz świadczeń pieniężnych,
  - c) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne
    - dotyczących osób, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2a, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych;

W Powiecie Łukowskim zadania powiatu z zakresu pieczy zastępczej Starosta wykonuje za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie wyznaczonego na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z Zarządzeniem nr 61/2011 Starosty Łukowskiego z dnia 8 listopada 2011 roku.

2.1 Zadania powiatu realizowane przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy przede wszystkim, zgodnie z art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, centrum usług społecznych, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;

- prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej, niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
- przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku;
- wprowadzanie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38d ust. 1, ich aktualizacja i usuwanie.

2.2 Zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W związku z koniecznością objęcia pomocą i wsparciem rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka, organizator zatrudnia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej może objąć wsparciem i pomocą nie więcej niż 15 rodzin. Do zadań koordynatora należy:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z odpowiednio - rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie dziecka nie został przydzielony asystent rodziny - we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku;
- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela 1. Struktura zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Łukowskiego w latach 2021-2023

Lp.	Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
		2	2	2

Źródło: Opracowanie własne

Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie w latach 2021 – 2023 było utrzymywane na tym samym poziomie.

3. Instytucje wspierające realizację zadań w obszarze rodziny i pieczy zastępczej

Na terenie Powiatu Łukowskiego funkcjonują instytucje, których działalność statutowa związana jest ze wsparciem i oddziaływaniem na pieczę zastępczą i rodziny biologiczne.

Tabela 2. Instytucje wspierające osoby i rodziny w Powiecie Łukowskim

L.p.	Nazwa jednostki	Działalność
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie	Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej w formach instytucjonalnych, wsparcia dziennego i pieczy zastępczej. Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej i ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej.
2.	- 1 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - 2 Centra Usług Społecznych - 8 Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej	Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych na terenie podległej gminy. Wsparcie rodzin w kryzysie. Praca z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej ukierunkowana na powrót dzieci do rodzin biologicznych.
3.	Komenda Powiatowa Policji w Łukowie i 2 Komisariaty Policji w Adamowie i Stoczku Łukowskim	Monitorowanie przestrzegania prawa, zapewnienie porządku i bezpieczeństwa na terenie Powiatu Łukowskiego.
4.	Sąd Rejonowy w Łukowie Wydział Rodzinny i Nieletnich	Postępowania sądowe w sprawach rodzinnych i nieletnich.
5.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łukowie	Poradnictwo pedagogiczne, rodzinne, zawodowe, psychologiczne, logopedyczne. Podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców.
6.	Powiatowy Urząd Pracy	Poradnictwo i szkolenia zawodowe.

7.	Pogotowie Opiekuńcze w Stoczku Łukowskim	Zadania przewidziane dla placówek opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego i socjalizacyjnego.
8.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Adamowie	Zadania przewidziane dla placówek opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego i socjalizacyjnego.
9.	Placówka Wielofunkcyjna w Łukowie	Zadania przewidziane dla placówek opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego i socjalizacyjnego.
10.	Specjalistyczny Ośrodek Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej w Łukowie	Pomoc specjalistyczna osobom w kryzysie: ofiarom przemocy, przestępstw, wypadków, osobom uzależnionym, przechodzącym kryzysy małżeńskie, czy rodzinne w formie poradnictwa pedagogicznego, psychologicznego, prawnego.
11.	Powiatowy Ośrodek Wsparcia „PRZYŁĄDEK” w Łukowie	Realizuje zadanie zleczone z zakresu administracji rządowej wynikające z ustawy o pomocy społecznej. Jest placówką wsparcia dziennego przeznaczoną dla osób z zaburzeniami psychicznymi: przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie, wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zaliczane są do zaburzeń psychicznych.
12.	Dom Pomocy Społecznej w Łukowie	Dom stałego pobytu przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie (chłopcy).
13.	Dom Pomocy Społecznej w Ryżkach	Dom stałego pobytu przeznaczony dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie i osób przewlekle psychicznie chorych.
14.	Dom Pomocy Społecznej św. Józefa w Woli Gułowskiej	Dom stałego pobytu przeznaczony dla kobiet i mężczyzn w podeszłym wieku.
15.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Łukowie	Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności

		niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia - na miarę indywidualnych potrzeb.
16.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Stoczku Łukowskim	Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia - na miarę indywidualnych potrzeb.
17.	Miejska Świetlica Środowiskowa „PARASOL” w Łukowie	Realizuje zadania z zakresu udzielania pomocy psychologicznej, społecznej, edukacyjnej, opiekuńczej i wychowawczej dzieciom i młodzieży.
18.	Środowiskowy Dom Samopomocy w Anielinie	Jest placówką wsparcia dziennego, której celem jest zwiększenie zaradności i samodzielności życiowej uczestników, integracja ze społecznością lokalną poprzez uczestnictwo w różnego typu imprezach.

Źródło: Opracowanie własne

III. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie Powiatu Łukowskiego

Pieczka zastępcza jest instytucją prawa rodzinnego. Ustanawiana jest w przypadku niemożności sprawowania opieki nad dziećmi przez rodziców. Dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodzicielskiej Powiat zapewnia opiekę i wychowanie w pieczy zastępczej. Celem ustanowienia pieczy zastępczej jest zapewnienie tymczasowej opieki nad dzieckiem. W przypadku, kiedy przeszkody w sprawowaniu opieki nie są tymczasowe i mają charakter trwały, rozważa się możliwość podjęcia procedury przysposobienia dziecka (adopcji). Pieczka zastępcza zapewnia:

- 1) realizację planu pracy z rodziną lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka;
- 2) przygotowanie dziecka do:

- a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
  - b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
  - c) nawiązywania do podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych.

Pieczna zastępcza sprawowana jest w formie:

- 1) rodzinnej,
- 2) instytucjonalnej.

1. Rodzinna piecna zastępcza

Rodzinna piecna zastępcza jest realizowana w dwóch formach:

- rodzina zastępcza,
- rodzinny dom dziecka.

Wyróżnia się trzy typy rodzin zastępczych:

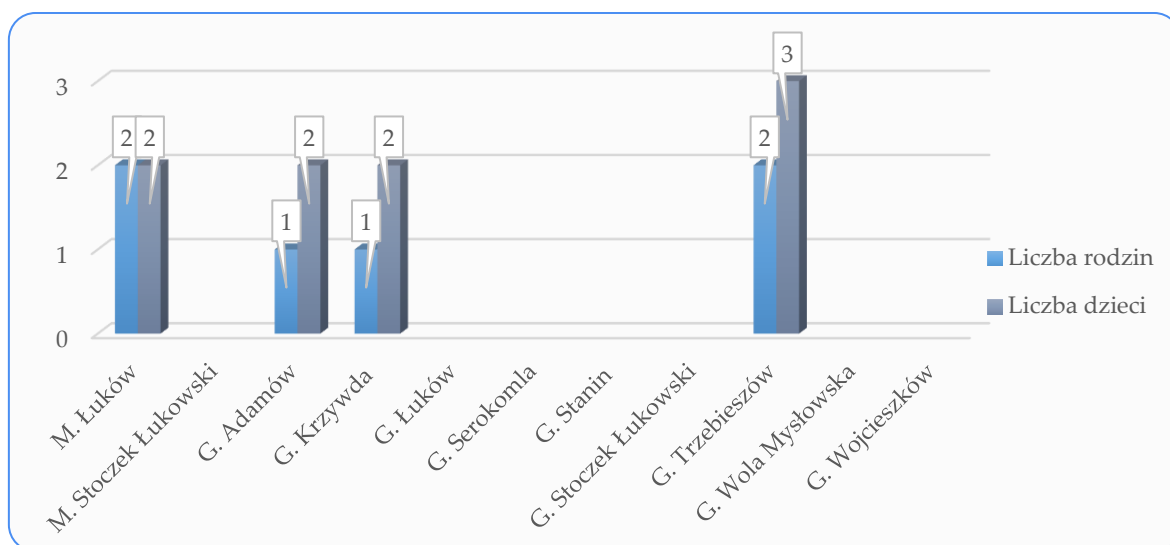
1. Rodzina zastępcza spokrewniona – tworzona jest przez wstępnych lub rodzeństwo dziecka, przysługują jej świadczenia finansowe na utrzymanie dziecka.
2. Rodzina zastępcza niezawodowa – tworzona jest przez osoby, które nie są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, przysługują jej świadczenia pieniężne na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka, w rodzinie zastępczej niezawodowej umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).
3. Rodzina zastępcza zawodowa – tworzona jest przez osoby, które nie są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, oprócz świadczenia pieniężnego na pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka otrzymuje także wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej, w rodzinie tej umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa). Rodzina zastępcza zawodowa może działać również jako:

- a) rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmuje dziecko na podstawie orzeczenia sądu, w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców dziecka lub innej osoby, w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową;
- b) rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna – umieszcza się w niej w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz małoletnie matki z dziećmi.

Obok rodziny zastępczej drugą formą rodzinnej pieczy zastępczej jest rodzinny dom dziecka. Tworzą go małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim. W tym samym czasie może w nim przebywać nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności umożliwiają dostęp do świadczeń zdrowotnych, rozwój uzdolnień i zainteresowań, zaspokajają potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne dziecka. Traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobistej.

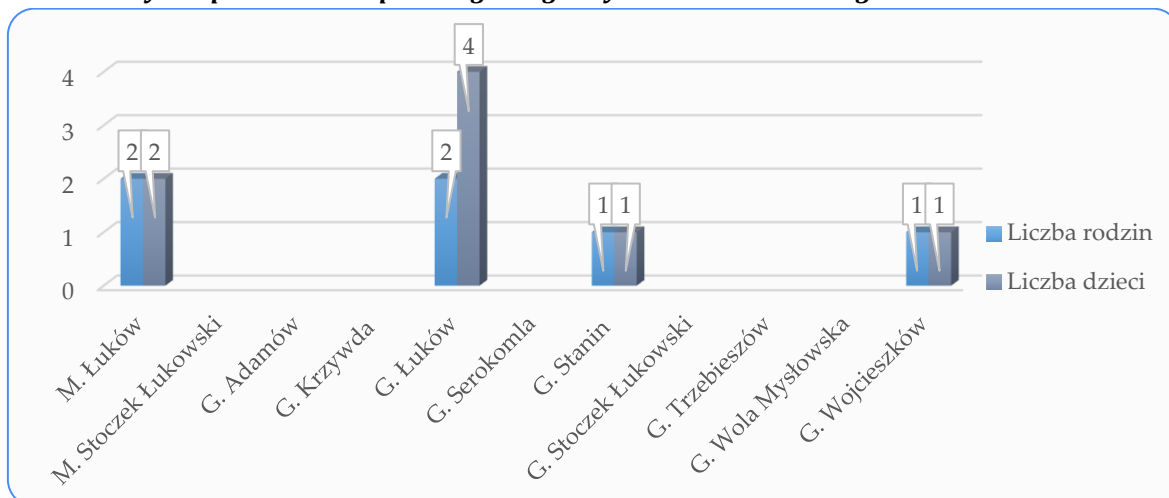
Wykres 16: Liczba utworzonych rodzin zastępczych spokrewnionych oraz liczba dzieci w nich umieszczonych z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Łukowskiego w roku 2021

Źródło: Opracowanie własne

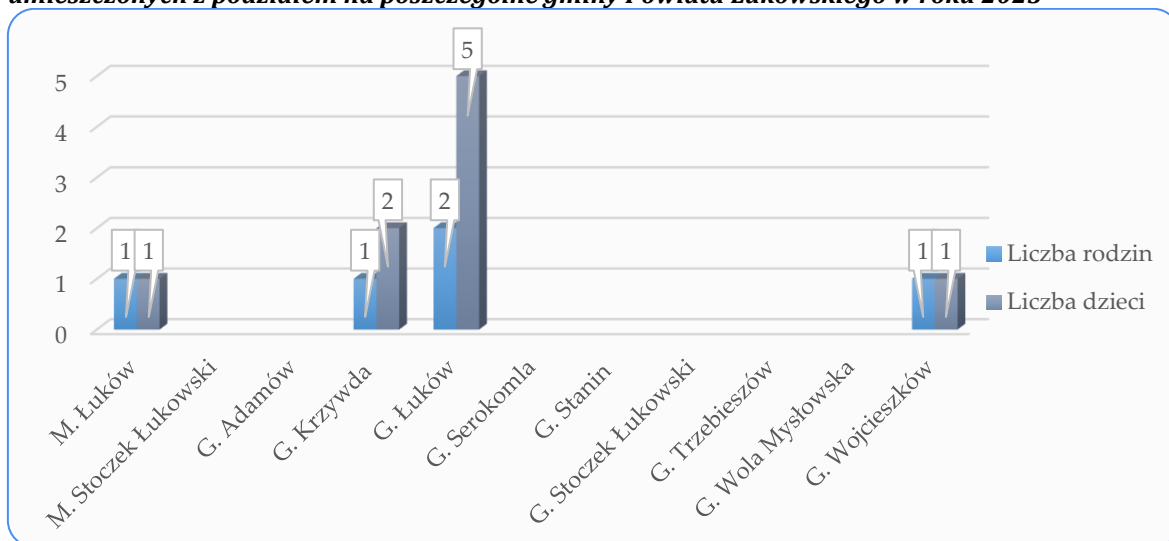

Wykres 17: Liczba utworzonych rodzin zastępczych spokrewnionych oraz liczba dzieci w nich umieszczonych z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Łukowskiego w roku 2022

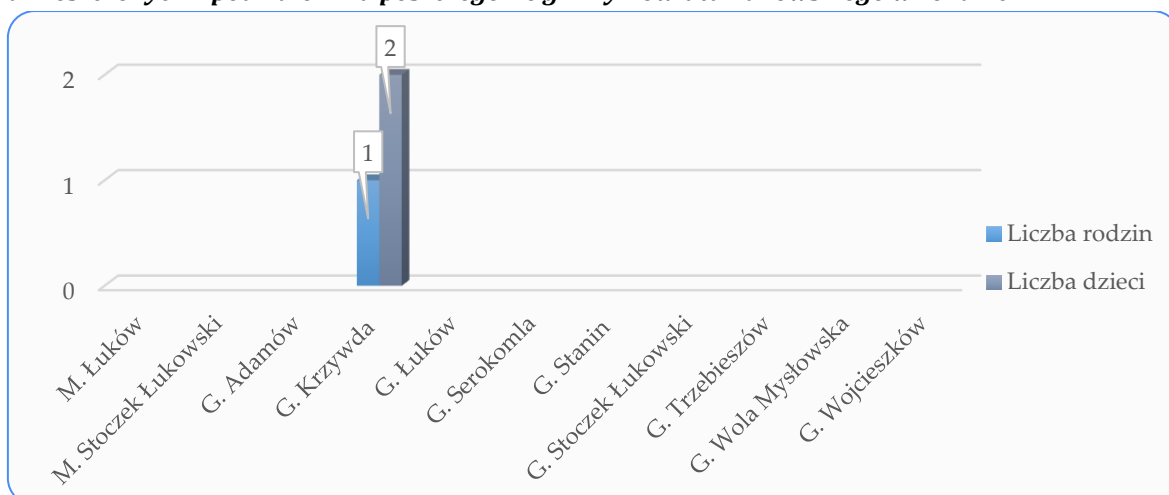
Źródło: Opracowanie własne

Wykres 18: Liczba utworzonych rodzin zastępczych spokrewnionych oraz liczba dzieci w nich umieszczonych z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Łukowskiego w roku 2023

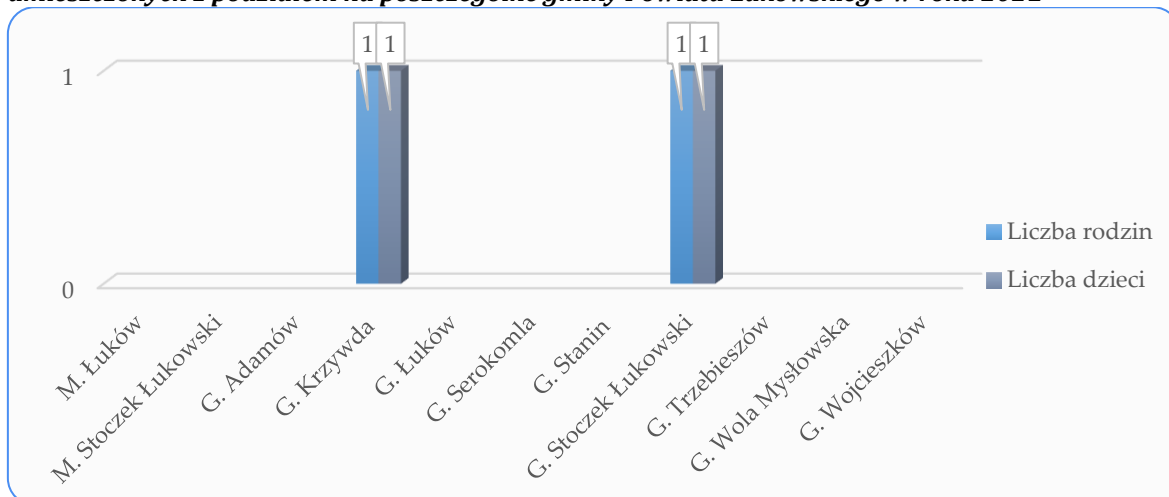
Źródło: Opracowanie własne

Wykres 19: Liczba utworzonych rodzin zastępczych niezawodowych oraz liczba dzieci w nich umieszczonych z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Łukowskiego w roku 2021

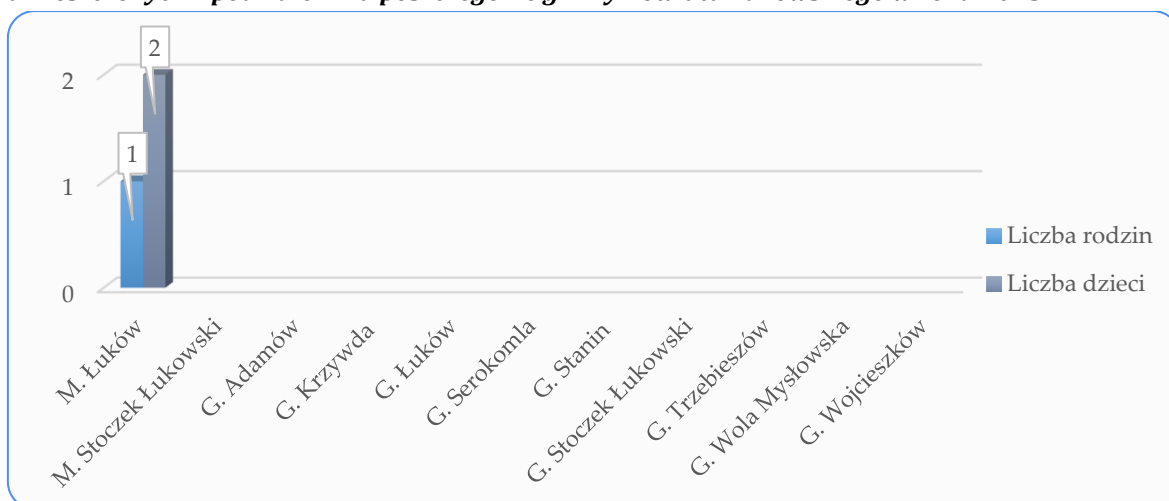
Źródło: Opracowanie własne

Wykres 20: Liczba utworzonych rodzin zastępczych niezawodowych oraz liczba dzieci w nich umieszczonych z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Łukowskiego w roku 2022

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 21: Liczba utworzonych rodzin zastępczych niezawodowych oraz liczba dzieci w nich umieszczonych z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Łukowskiego w roku 2023

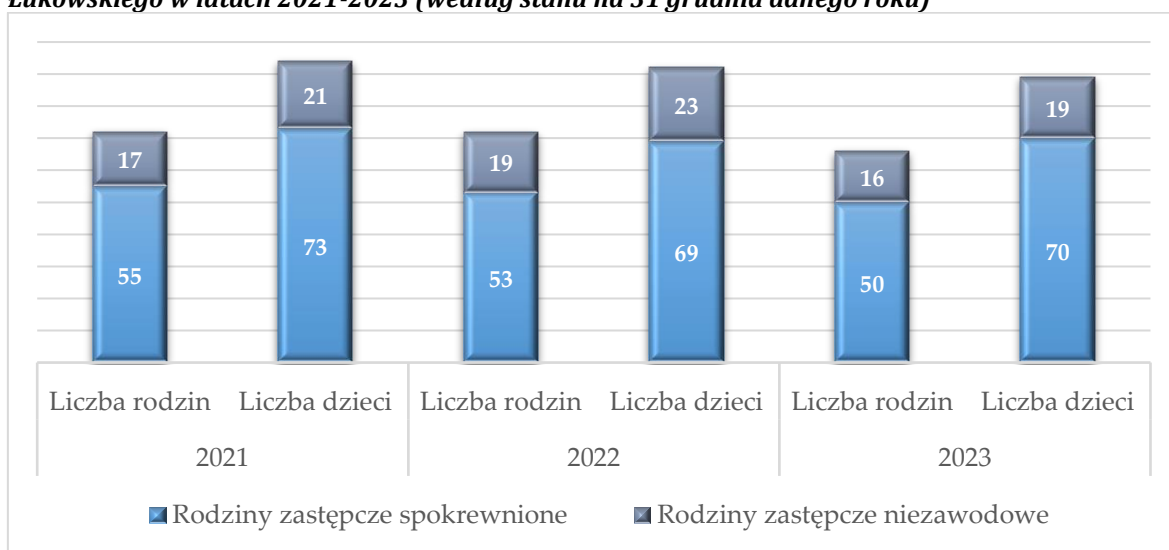
Źródło: Opracowanie własne

Podział rodzin zastępczych na terenie Powiatu Łukowskiego w latach 2021-2023 obrazują poniższe wykresy:

Wykres 22: Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających na terenie Powiatu Łukowskiego w latach 2021-2023 (liczba rodzin i dzieci w ciągu roku)

Wykres 23: Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających na terenie Powiatu Łukowskiego w latach 2021-2023 (według stanu na 31 grudnia danego roku)

Źródło: Opracowanie własne

2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej powiat zapewnia opiekę i wychowanie w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Na terenie Powiatu Łukowskiego funkcjonują trzy placówki opiekuńczo – wychowawcze:

- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Adamowie,
- Placówka Wielofunkcyjna w Łukowie,
- Pogotowie Opiekuńcze w Stoczku Łukowskim.

Placówka Opiekuńczo -Wychowawcza w Adamowie

Jednostka organizacyjna systemu pieczy zastępczej i wspierania rodziny w zakresie całodobowej opieki nad dziećmi, jeżeli potrzeby te stale lub okresowo nie mogą być zaspakajane w domu rodzinnym.

Przedmiotem jej działalności są:

1. jako placówki socjalizacyjnej: zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspakajanie jego niezbędnych potrzeb;
2. jako placówki interwencyjnej: zapewnienie doraźnej opieki nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej.

Liczba miejsc: 14

(socjalizacyjne: 12 interwencyjne: 2)

Placówka Wielofunkcyjna w Łukowie

Jednostka organizacyjna systemu pieczy zastępczej i wspierania rodziny w zakresie całodobowej opieki nad dziećmi, jeżeli potrzeby te stale lub okresowo nie mogą być zaspakajane w domu rodzinnym.

Przedmiotem jej działalności są:

1. jako placówki socjalizacyjnej: zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspakajanie jego niezbędnych potrzeb;
2. jako placówki interwencyjnej: zapewnienie doraźnej opieki nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej.

Liczba miejsc: 14   (socjalizacyjne: 12   interwencyjne: 2)

Pogotowie Opiekuńcze w Stoczku Łukowskim

Jednostka organizacyjna systemu pieczy zastępczej i wspierania rodziny, powołana w celu wykonywania zadań własnych powiatu łukowskiego w zakresie całodobowej opieki nad dziećmi, jeżeli potrzeby te stale lub okresowo nie mogą być zaspakajane w domu rodzinnym. Pogotowie zapewnia dzieciom całodobową opiekę oraz wychowanie, realizując zadania przewidziane dla placówki opiekuńczo-wychowawczej typu interwencyjnego i socjalizacyjnego.

Przedmiotem jej działalności są:

1. jako placówki socjalizacyjnej: zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspakajanie jego niezbędnych potrzeb;
2. jako placówki interwencyjnej: zapewnienie doraźnej opieki nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej.

Liczba miejsc: 14   (socjalizacyjne: 10   interwencyjne: 4)

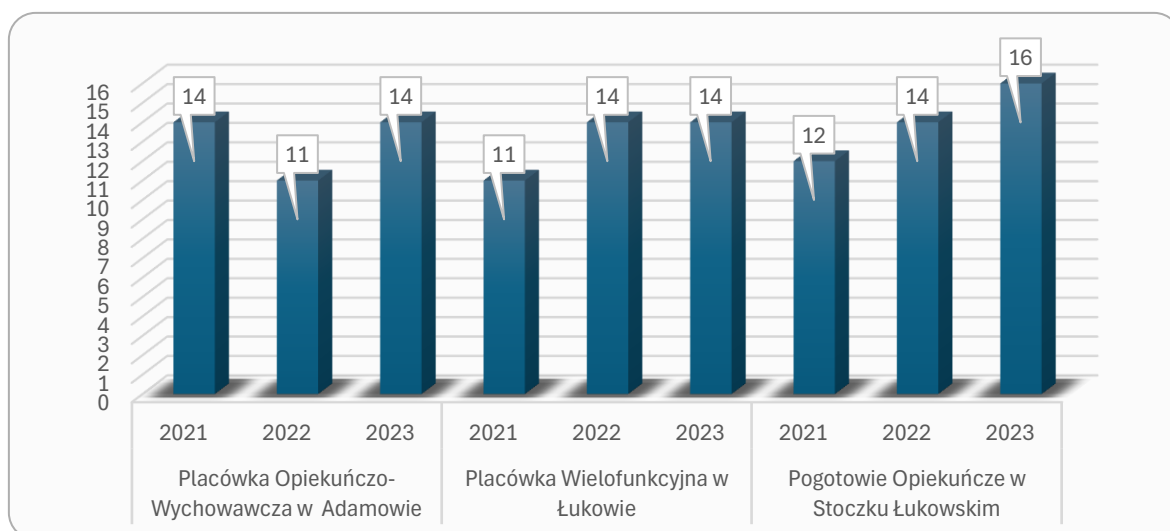
Dzieci do placówki opiekuńczo-wychowawczej kieruje Starosta Łukowski na podstawie postanowienia sądu. Placówki zapewniają dzieciom całodobową opiekę oraz wychowanie, a także łączą całodobowe działania terapeutyczne, interwencyjne i socjalizacyjne skierowane na dziecko i jego rodzinę.

Tabela 3. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na terenie Powiatu Łukowskiego z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Łukowskiego w latach 2021-2023

Gmina	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Adamowie			Placówka Wielofunkcyjna w Łukowie			Pogotowie Opiekuńcze w Stoczku Łukowskim		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
M. Łuków			1		4				2
M. Stoczek Łukowski									
G. Adamów									
G. Krzywda									
G. Łuków	1	2					1		2
G. Serokomla									2
G. Stanin								1	
G. Stoczek Łukowski			3					1	
G. Trzebieszów									
G. Wola Mysłowska									
G. Wojcieszków									
RAZEM	1	2	4	0	4	0	1	2	6

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 24: Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Łukowskiego w latach 2021-2023 (według stanu na 31 grudnia danego roku)

Źródło: Opracowanie własne

3. Usamodzielnieni wychowankowie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zakres, formy i zasady usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) oddzielając tę grupę wychowanków od usamodzielniającej się młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej, domy dla matek z małoletnimi dziećmi (jednostki pomocy społecznej), młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapeutyczne, schroniska dla nieletnich itp. (placówki działające w systemie edukacji), zakłady poprawcze. Proces usamodzielnienia tej drugiej grupy wychowanków przebiegać ma, jak dotychczas, na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Konsekwencją takich rozstrzygnięć jest zróżnicowanie zakresu i zasad przyznawania pomocy; prowadzenie dwóch różnych procedur usamodzielnienia.

Wychowankowie opuszczający pieczę zastępczą obejmowani są wsparciem finansowym na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie.

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę:

- a) w szkole;
- b) w zakładzie kształcenia nauczycieli;
- c) w uczelni;
- d) na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia;
- e) u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Wysokość pomocy wynosi nie mniej niż 759 zł miesięcznie. Pomoc przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia i przysługuje w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego.

Pomoc finansowa na usamodzielnienie po zakończeniu nauki w wysokości:

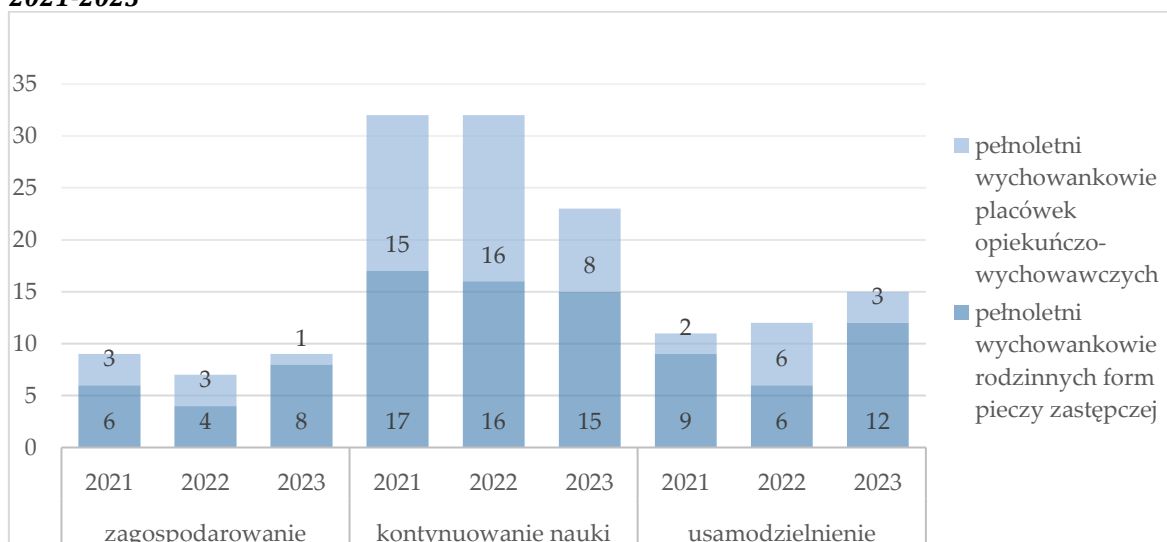
- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną – nie mniej niż 4998 zł, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat;

- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną:
  - a) nie mniej niż 9991 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
  - b) nie mniej niż 4998 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
  - c) nie mniej niż 2500 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Pomoc rzeczowa na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia, wysokości nie niższej niż 2272 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 4542 zł. Pomoc ta może być przyznana w formie rzeczowej.

Osoby usamodzielniające się mogą ubiegać się także o pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia oraz pomoc prawną i psychologiczną.

Wykres 25. Liczba osób korzystających z pomocy rzeczowej na zagospodarowanie, pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki oraz pomocy pieniężnej na usamodzielnienie w latach 2021-2023

Źródło: Opracowanie własne

Osoby usamodzielniane często cechuje bierność, niechęć do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niska motywacja do zdobywania wykształcenia lub

kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Dlatego celowe jest podejmowanie działań wspierających proces usamodzielnienia, aby mógł on przebiegać w szerszym zakresie i bardziej efektywny sposób, umożliwiającą młodym osobom rozpoczęcie samodzielnego życia. Lata 2024-2026 będą stanowiły wyzwanie dla jednostek pomocy społecznej gmin powiatu łukowskiego oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie – Organizatora Pieczy Zastępczej, w kwestii stworzenia usamodzielniającym się wychowankom przebywającym w pieczy zastępczej, warunków do aktywizacji społecznej, zawodowej i mieszkaniowej. Działania w zakresie tworzenia warunków niezbędnych do skutecznego usamodzielnienia należy również skierować do opiekunów usamodzielnienia.

Podejmowanie działań wobec usamodzielnianych wychowanków będzie wielokierunkowe oraz interdyscyplinarne, z wykorzystaniem zasobów i możliwości gmin, z których wychowankowie się wywodzą, a którzy po osiągnięciu pełnoletniości lub zakończeniu edukacji powrócą do środowisk pochodzenia. Koniecznym jest podejmowanie licznych przedsięwzięć w kierunku nawiązywania współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie organizowania pomocy wychowankom usamodzielniającym się i mającym trudności w adaptacji w środowisku lokalnym.

Tabela 4: Liczba osób opuszczających poszczególne formy pieczy zastępczej w latach 2021-2023

Odpływ dzieci z pieczy zastępczej										
lata		2021			2022			2023		
rodzaj pieczy		S	N	I	S	N	I	S	N	I
1.	dzieci do 18 roku życia z tego, które:	1	3	5	3	1	8	3	1	2
	powróciły do rodziny naturalnej	0	2	1	1	1	2	3	0	1
	zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	0	0	0	1	0	4	0	0	0
	zostały umieszczone instytucjonalnej pieczy zastępczej	1	1	0	0	0	0	0	1	0
	zostały przysposobione	0	0	4	0	0	2	0	0	0
	inne powody	0	0	0	1	0	0	0	0	1
2.	dzieci powyżej 18 roku życia, z tego, które:	3	3	3	7	1	5	4	5	4
	powróciły do rodziny naturalnej	0	0	1	0	0	2	0	0	1
	założyły własne gospodarstwo domowe w tym:	2	2	1	7	1	3	4	5	3

wyjechały za granicę	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
inne powody	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne

Legenda do tabeli 5:

S - rodzina zastępcza zawodowa

N - rodzina zastępcza niezawodowa

I - instytucjonalna piecza zastępcza

4. Organizacja pieczy zastępczej na terenie Powiatu Łukowskiego w latach 2021-2023

4. 1. Działania podejmowane przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2021 roku.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2021 roku podejmowało szereg działań na rzecz pieczy zastępczej:

- w 2021 r. zapewniono kolonie dla 10 dzieci z rodzin zastępczych,
- przygotowano paczki świąteczne dla 9 dzieci z 6 rodzin zastępczych,
- nawiązano współpracę ze sponsorem, który przygotował paczki świąteczne dla 33 dzieci z 25 rodzin zastępczych,
- organizowano spotkania rodzin zastępczych:
  - a) w ramach grup wsparcia:
    - 15.10.2021 r. – grupa wsparcia dla rodziców zastępczych. Tematem spotkania, poza omówieniem bieżących problemów było zagadnienie Komunikacji z najbliższymi oraz jej znaczenie w życiu codziennym,
    - 18.11.2021 r. – grupa wsparcia dla rodziców zastępczych. Tematem spotkania, poza omówieniem bieżących spraw były Filary rodzicielstwa (prawo dziecka do wypowiedzania się, udzielanie rad i wskazówek, obecność rodzica, niewypowiedziane słowa),
    - 16.12.2021 r. – grupa wsparcia dla rodziców zastępczych. Tematem przewodnim spotkania, poza omówieniem bieżących problemów było Bezpieczeństwo w sieci (teoria, statystyka i problemy w poszczególnych rodzinach);
  - b) w ramach warsztatów ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI WYCHOWAWCZYCH:

Tematyka warsztatów:

- Pojęcie kompetencji rodzinnych
- Skuteczna komunikacja w relacjach rodzinnych
- Egzekwowanie obowiązków domowych
- Telefon i komputer w życiu dziecka
- poradnictwem specjalistycznym objęto 60 rodzin zastępczych. Łącznie udzielono 385 porad,
- nie zrealizowano zaplanowanego limitu rodzin zastępczych zawodowych ze względu na brak rodzin chętnych do pełnienia tej funkcji,
- prowadzono stałą współpracę z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny:
  - powiatowymi centrami pomocy rodzinie,
  - ośrodkami pomocy społecznej z terenu Powiatu Łukowskiego oraz spoza terenu Powiatu Łukowskiego,
  - sądami,
  - Komendą Powiatową Policji w Łukowie,
  - Ośrodkiem Adopcyjnym w Lublinie oraz jego Filiami w Białej Podlaskiej oraz Chełmie,
  - instytucjami oświatowymi (przedszkola, szkoły podstawowe i ponadgimnazjalne, żłobki),
  - podmiotami leczniczymi (Poradnie Specjalistyczne z terenu miasta Łuków, Instytut Psychiatrii w Lublinie, Poradnia Zdrowia Psychicznego w Siedlcach),
  - jednostkami pomocy społecznej,
  - Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Łukowie, Poradnią Euro-Medica w Łukowie.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej prowadził ciągły nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka poprzez rozpowszechnianie plakatów informacyjnych zachęcających rodziny do wzięcia udziału w procesie kwalifikacyjnym, które były wywieszane na tablicy ogłoszeń w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie oraz zamieszczone na stronie internetowej PCPR w Łukowie.

W lokalnym tygodniku ukazały się artykuły promujące tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej pn.: „Dzieci pięknieją od miłości”. Na terenie miasta Łuków zostały rozwieszone plakaty oraz banery promujące rodzinną pieczę zastępczą. Na portalu społecznościowym „Facebook”, na stronie internetowej PCPR zawarta jest informacja o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze.

Osobom zgłaszającym się do PCPR w Łukowie udzielano informacji dotyczących wymagań stawianych w stosunku do kandydatów na rodziny zastępcze. Podejmowano działania dotyczące kwalifikowania kandydatów pod względem predyspozycji wymaganych zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 2021 roku funkcjonowało ogółem 81 rodzin zastępczych (60 rodzin spokrewnionych, 21 rodzin niezawodowych), w których umieszczonych było ogółem 99 dzieci. Na dzień 31 grudnia 2021 roku w Powiecie Łukowskim funkcjonowały 72 rodziny zastępcze (55 rodzin spokrewnionych, 17 rodzin niezawodowych), w których umieszczonych było 94 dzieci.

W 2021 roku powstało 6 rodzin zastępczych spokrewnionych, w których umieszczono 9 dzieci; 2 rodziny zastępcze niezawodowe, w których umieszczono 3 dzieci. W 2021 roku 10 dzieci opuściło rodziny zastępcze: 6 osób pełnoletnich usamodzielniało się, 2 dzieci powróciło do rodziny biologicznej, 2 dzieci umieszczono w placówce opiekuńczo-wychowawczej. 45 rodzin zastępczych objętych było opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej prowadził poradnictwo rodzinne i pedagogiczne. Nie prowadzono terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W 2021 r. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej zgłosił do Ośrodka Adopcyjnego w Białej Podlaskiej 2 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W stosunku do żadnego z nich nie została wszczęta procedura adopcyjna.

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie zorganizowało bezpłatne szkolenia pn.:
  - „Problematyka FAS/FASD. Działalność Regionalnego Punktu Diagnozy i Terapii FAS/FASD (RPDiT)”. Szkolenie miało charakter informacyjno – edukacyjny. Szkolenie prowadził przedstawiciel Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublinie. W szkoleniu uczestniczyło 60 osób.
  - „Zaburzenia psychiczne dzieci i młodzieży”. Szkolenie prowadził psycholog. W szkoleniu uczestniczyły 53 osoby.

Szkolenia adresowane były do osób i instytucji z terenu powiatu łukowskiego: placówek opiekuńczo – wychowawczych, ośrodków pomocy społecznej, poradni psychologicznopedagogicznych, pedagogów szkolnych, psychologów, rodzin zastępczych, pracowników rodzinnej pieczy zastępczej.

4.2 Działania podejmowane przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2022 roku.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2022 roku podejmowało szereg działań na rzecz pieczy zastępczej:

- w 2022 r. zapewniono kolonie dla 14 dzieci z rodzin zastępczych,
- przygotowano paczki świąteczne dla 25 dzieci z 19 rodzin zastępczych,
- nawiązano współpracę ze sponsorem, który przygotował paczki świąteczne dla 24 dzieci z 15 rodzin zastępczych,
- organizowano szkolenia rodzin zastępczych,
- poradnictwem specjalistycznym objęto 57 rodzin zastępczych. Łącznie udzielono 250 porad,
- złożono 4 wnioski o uregulowanie sytuacji prawnej dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- do OA zgłoszono 6 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W stosunku do żadnego z nich nie została wszczęta procedura adopcyjna,
- przeprowadzono 140 posiedzeń ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej. Wydano 4 opinie o braku zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, informując o tym właściwy sąd rodzinny,
- Dyrektor PCPR w Łukowie w 2022 r. skierował do Sądów łącznie 6 powództw o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych, na rzecz małoletnich dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, których rodzice biologiczni nie płacą alimentów,
- prowadzono stałą współpracę z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny:
  - organizatorami Rodzinnej Pieczy Zastępczej,
  - powiatowymi centrami pomocy rodzinie,
  - ośrodkami pomocy społecznej,

- sądami,
  - kuratorami sądowymi,
  - Komendami Powiatowymi Policji,
  - Ośrodkiem Adopcyjnym w Lublinie wraz z filiami,
  - Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie,
  - Regionalnym Punktem Diagnozy i Terapii FAS / FASD w Lublinie,
  - instytucjami oświatowymi,
  - podmiotami leczniczymi (Poradnie Specjalistyczne z terenu miasta Łuków),
  - jednostkami pomocy społecznej,
  - Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Łukowie, Poradnią Euro-Medica w Łukowie.
- nie zrealizowano zaplanowanego limitu rodzin zastępczych zawodowych ze względu na brak rodzin chętnych do pełnienia tej funkcji.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej prowadził ciągły nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka poprzez rozpowszechnianie plakatów informacyjnych zachęcających rodziny do wzięcia udziału w procesie kwalifikacyjnym, które były wywieszane na tablicy ogłoszeń w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie oraz zamieszczone na stronie internetowej PCPR w Łukowie. W mediach ukazały się artykuły promujące tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej. Na terenie miasta Łuków został rozwieszony baner promujący rodzinną pieczę zastępczą. Na portalu społecznościowym „Facebook” oraz na stronie internetowej PCPR zawarta jest informacja o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze.

Osobom zgłaszającym się do PCPR w Łukowie udzielano informacji dotyczących wymagań stawianych w stosunku do kandydatów na rodziny zastępcze. Podejmowano działania dotyczące kwalifikowania kandydatów pod względem predyspozycji wymaganych zgodnie z art. 42 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W roku 2022 wydano 13 opinii pedagogicznych i psychologicznych o kandydatach zgłaszających gotowość do stanowienia rodziny zastępczej.

35 rodzin zastępczych objętych było opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Jednostka prowadziła poradnictwo rodzinne, pedagogiczne. Nie prowadzono terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Na terenie Powiatu Łukowskiego w trakcie 2022 roku funkcjonowało ogółem 80 rodzin zastępczych (59 rodzin spokrewnionych, 21 rodzin niezawodowych), w których umieszczonych było ogółem 106 dzieci. Powstało 6 rodzin zastępczych spokrewnionych, w których umieszczono 7 dzieci oraz 4 rodziny zastępcze niezawodowe, w których umieszczono 4 dzieci. Rozwiązano 9 rodzin zastępczych (7 rodzin spokrewnionych, 2 rodziny niezawodowe). W 2022 roku 12 dzieci opuściło rodziny zastępcze:

- 8 osób pełnoletnich usamodzielniało się,
- 2 dzieci powróciło do rodziny biologicznej,
- 1 dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu,
- 1 dziecko zostało umieszczone w DPS.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku w Powiecie Łukowskim funkcjonowały 72 rodziny zastępcze (53 rodziny spokrewnione, 19 rodzin niezawodowych), w których umieszczonych było 92 dzieci.

4.3 Działania podejmowane przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2023 roku.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2023 roku podejmowało szereg działań na rzecz pieczy zastępczej:

- w dn. 03.07.2023 r. – 12.07.2023 r. zapewniono kolonie dla 5 dzieci z rodzin zastępczych,
- przygotowano paczki świąteczne dla 16 dzieci z 11 rodzin zastępczych,
- nawiązano współpracę ze sponsorami, którzy przygotowali paczki świąteczne dla 44 dzieci z 32 rodzin zastępczych,
- organizowano spotkania i szkolenia dla rodzin zastępczych:
  - spotkania w ramach grupy wsparcia „*Relacje rodzic – dziecko*”,

- szkolenia dla rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych „Usamodzielnienie wychowanków pieczy zastępczej”, „Rozłąka z rodziną biologiczną i jej wpływ na funkcjonowanie dziecka”,
- szkolenie dla rodzin zastępczych niezawodowych i kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe w celu uzyskania zaświadczenia kwalifikacyjnego;
- poradnictwem specjalistycznym objęto 52 rodziny zastępcze, łącznie udzielono 420 porad,
- złożono 5 wniosków o uregulowanie sytuacji prawnej dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- do Ośrodka Adopcyjnego zgłoszono 7 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, w stosunku do żadnego z nich nie została wszczęta procedura adopcyjna,
- przeprowadzono 147 posiedzeń ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej. Wydano 6 opinii o braku zasadności dalszego pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, informując o tym właściwy sąd rodzinny.
- Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie w 2023 r. skierował do Sądów 3 powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych, na rzecz małoletnich dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 3 powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych, na rzecz małoletnich dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej, których rodzice biologiczni nie wywiązują się z obowiązku alimentacyjnego,
- prowadzono stałą współpracę z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny:
  - Organizatorami Rodzinnej Pieczy Zastępczej,
  - Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie,
  - Ośrodkami Pomocy Społecznej,
  - Sądami,
  - Kuratorami sądowymi,
  - Komendami Powiatowymi Policji,
  - Ośrodkiem Adopcyjnym w Lublinie wraz z filiami,
  - Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie,
  - Regionalnym Punktem Diagnozy i Terapii FAS / FASD w Lublinie,
  - instytucjami oświatowymi,

- podmiotami leczniczymi (Poradnie Specjalistyczne z terenu miasta Łuków);
  - jednostkami pomocy społecznej,
  - Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Łukowie, Poradnią Euro-Medica w Łukowie,
  - Opiniodawczym Zespołem Specjalistów Sądowych w Siedlcach,
- nie zrealizowano zaplanowanego limitu rodzin zastępczych zawodowych ze względu na brak rodzin chętnych do pełnienia tej funkcji.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej prowadził ciągły nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka poprzez rozpowszechnianie plakatów informacyjnych zachęcających rodziny do wzięcia udziału w procesie kwalifikacyjnym, które były wywieszane na tablicy ogłoszeń w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie oraz zamieszczone na stronie internetowej PCPR w Łukowie. W mediach ukazały się artykuły promujące tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej.

Na terenie miasta Łuków zostały rozwieszane banery promujące rodzinną pieczę zastępczą. Na portalu społecznościowym „Facebook” oraz na stronie internetowej PCPR zawarta jest informacja o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze. Do wszystkich parafii na terenie powiatu łukowskiego zostały przekazane pisma informujące o stałym poszukiwaniu rodzin zastępczych z prośbą o odczytanie podczas ogłoszeń parafialnych.

Osobom zgłaszającym się do PCPR w Łukowie udzielano informacji dotyczących wymagań stawianych w stosunku do kandydatów na rodziny zastępcze. Podejmowano działania dotyczące kwalifikowania kandydatów pod względem predyspozycji wymaganych zgodnie z art. 42 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W roku 2023 wydano:

- 22 diagnozy psychofizyczne dzieci,
- 6 opinii pedagogicznych o kandydatach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- 30 opinii psychologicznych o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,

- 31 rodzin zastępczych objętych było opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,
- PCPR prowadziło poradnictwo rodzinne, pedagogiczne, nie prowadzono terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Na terenie Powiatu Łukowskiego w trakcie 2023 roku funkcjonowało ogółem 70 rodzin zastępczych (50 rodzin spokrewnionych, 20 rodzin niezawodowych), w których umieszczonych było ogółem 93 dzieci. Powstało 5 rodzin zastępczych spokrewnionych, w których umieszczono 9 dzieci oraz 2 rodziny zastępcze niezawodowe, w których umieszczono 3 dzieci. Rozwiązano 11 rodzin zastępczych (7 rodzin spokrewnionych, 4 rodziny niezawodowe). W 2023 roku 13 dzieci opuściło rodziny zastępcze: 9 osób pełnoletnich usamodzielniało się, 3 dzieci powróciło do rodziny biologicznej, 1 dziecko zostało umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Na dzień 31 grudnia 2023 roku w Powiecie Łukowskim funkcjonowało 66 rodzin zastępczych (50 rodzin spokrewnionych, 16 rodzin niezawodowych), w których umieszczonych było 89 dzieci.

IV. Analiza SWOT – mocne i słabe strony w systemie pieczy zastępczej na terenie Powiatu Łukowskiego

Analiza SWOT służy określeniu pozytywnych i negatywnych stron systemu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Powiatu Łukowskiego.

SWOT jest techniką analityczną polegającą w najprostszej wersji na posegregowaniu posiadanych informacji w danym obszarze na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

S – mocne strony: to, co stanowi atut, zaletę w analizowanym obszarze;

W – słabe strony: to, co stanowi barierę, wadę w analizowanym obszarze;

O – szanse: to, co stwarza szansę korzystnej zmiany w analizowanym obszarze;

T – zagrożenia: to, co stwarza w danym obszarze niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ❖ wykwalifikowana i doświadczona kadra PCPR, przygotowana do prowadzenia szkoleń oraz grup wsparcia dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka; ❖ prowadzenie szkoleń i kwalifikacji dla kandydatów na rodziny zastępcze; ❖ dobrze funkcjonujące placówki opiekuńczo – wychowawcze; ❖ wsparcie specjalistyczne (psycholog, pedagog); ❖ promowanie idei rodzicielstwa zastępczego; ❖ udzielanie wsparcia usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej; ❖ wzrastająca świadomość potrzeb społecznych; ❖ znajomość lokalnych potrzeb w zakresie pomocy rodzinie; 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ brak kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej; ❖ brak mieszkań treningowych i wspomaganych dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej; ❖ brak motywacji wewnętrznej do działań mających na celu stabilizowanie swojej sytuacji życiowej usamodzielnianych wychowanków; ❖ niska motywacja rodzin biologicznych w celu powrotu dzieci do środowiska naturalnego; ❖ brak lekarzy - specjalistów psychiatrii dzieci i młodzieży w publicznych placówkach zdrowia na terenie Powiatu Łukowskiego; ❖ niewystarczająca baza lokalowa umożliwiająca zapewnienie prawa do indywidualnego podejścia do klienta PCPR; ❖ brak organizacji pozarządowych działających w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ❖ możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację zadań dotyczących pieczy zastępczej; ❖ rozwój wolontariatu na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych; ❖ sprawne działanie współpracy interdyscyplinarnej, w szczególności z lokalnymi ośrodkami pomocy społecznej, zespołem kuratorskiej służby sądowej, szkołami; ❖ możliwość organizowania i udziału w szkoleniach poszerzających zakres kompetencji zawodowych kadry instytucji wspierania rodzin; ❖ umiejętność wykorzystania przez kadre różnorodnych metod pracy z klientem; ❖ gotowość i otwartość do podejmowania nowych zadań oraz umiejętność współpracy w zespole interdyscyplinarnym; ❖ rozpowszechnianie informacji dotyczących obszarów działania PCPR (ulotki, BIP, strona www) i ich promocja. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację wszystkich zadań i projektów; ❖ brak kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych; ❖ motywacja ekonomiczna w podejmowaniu roli rodziny zastępczej; ❖ trudności we współpracy z rodzicami biologicznymi w celu powrotu dziecka do rodziny; ❖ trudności we współpracy z usamodzielniającymi się wychowankami pieczy zastępczej; ❖ niskie poczucie sprawczości i odpowiedzialności za swoje życie ze strony klientów pomocy społecznej; ❖ niska motywacja rodzin zastępczych, zwłaszcza spokrewnionych, do odbywania szkoleń podnoszących umiejętności wychowawcze; ❖ osłabienie więzi rodzinnych i społecznych; ❖ wypalenie zawodowe kadr pomocy społecznej związane ze specyfiką wykonywanego zawodu; ❖ wypalenie zawodowe rodziców zastępczych;

V. Cele, kierunki działania i sposób realizacji Programu.

Zgodnie z nowelizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej oprócz corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych należy także opracować plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej oraz plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

1. Plan rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024 – 2026.

Cel główny:

ROZBUDOWA I WSPIERANIE RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ.

Głównym celem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 pozostaje dalszy rozwój systemu pieczy zastępczej w Powiecie Łukowskim z ukierunkowaniem na formy rodzinne.

Cele szczegółowe, kierunki działań i wskaźniki realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 przedstawiają poniższe tabele.

CELE SZCZEGÓŁOWE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK REALIZACJI	TERMIN REALIZACJI	INSTYTUCJE ODPWIEDZIALNE
1. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi rodzinnej pieczy zastępczej	1. Promowanie idei Rodzicielstwa Zastępczego poprzez organizowanie kampanii społecznych na terenie Powiatu Łukowskiego i budowanie pozytywnego wizerunku rodzinnej pieczy zastępczej oraz podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba i rodzaj przeprowadzonych kampanii oraz działań informacyjno-promocyjnych ➤ Liczba kandydatów na rodziny zastępcze ➤ Liczba przeszkolonych kandydatów na rodziny zastępcze ➤ Liczba wydanych zaświadczeń kwalifikacyjnych 	2024–2026	PCPR
	2. Tworzenie nowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba nowoutworzonych rodzin zastępczych 	2024–2026	PCPR
	3. Współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba zorganizowanych spotkań 	2024–2026	PCPR
	4. Szerzenie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez organizowanie spotkań, imprez okolicznościowych, wydarzeń tematycznych o charakterze edukacyjno-promocyjnym.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba imprez i różnych innych wydarzeń tematycznych o charakterze edukacyjno-promocyjnym 	2024–2026	PCPR
2. Wspieranie istniejącego systemu rodzinnej pieczy zastępczej,	1. Wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin zastępczych poprzez prowadzeniem szkoleń.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba zorganizowanych szkoleń dla rodzin zastępczych ➤ Liczba przeszkolonych rodzin zastępczych 	2024–2026	PCPR

przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym oraz wypaleniu zawodowemu opiekunów zastępczych	2. Organizowanie szkoleń i warsztatów dla dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, w oparciu o zgłoszone potrzeby rodzin bądź potrzeby zauważone przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów ➤ Liczba dzieci uczestniczących w szkoleniach/warsztatach 	2024–2026	PCPR
	3. Prowadzenie grup wsparcia dla rodzinnych form pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba grup wsparcia; ➤ Liczba rodzin uczestniczących w spotkaniach grup wsparcia 	2024–2026	PCPR
	4. Integracja środowiska rodzinnej pieczy zastępczej, m.in. poprzez organizowanie spotkań integracyjnych i okolicznościowych dających możliwość wymiany poglądów i doświadczeń.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba zorganizowanych spotkań ➤ Liczba uczestników spotkań 	2024–2026	PCPR
	5. Pomoc rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w uzyskaniu specjalistycznego wsparcia w tym: prawnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz terapeutycznego.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba udzielonych porad ➤ Liczba rodzin objętych specjalistycznym wsparciem 	2024–2026	PCPR, Rodziny zastępcze, Placówki opiekuńczo – wychowawcze, PCPR
	6. Zapewnienie rodzinom zastępczym wsparcia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej ➤ Liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej 	2024–2026	PCPR
	7. Wsparcie rodzin zastępczych poprzez rodziny pomocowe.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba rodzin korzystających ze wsparcia rodziny pomocowej 	2024–2026	PCPR

	8. Wsparcie rodzin zastępczych poprzez pomoc wolontariuszy.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba wolontariuszy ➤ Liczba dzieci objętych pomocą wolontariuszy 	2024–2026	PCPR
Utrzymanie odpowiednich standardów w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	1. Zapewnienie w funkcjonujących placówkach opiekuńczo- wychowawczych zaspakajania niezbędnych potrzeb.	➤ Liczba wychowanków umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej, którym zapewniono całodobową opiekę i wychowanie	2024-2026	Placówki opiekuńczo - wychowawcze
	2. Pomoc w dostępie do szkoleń, kursów, warsztatów dla wychowanków umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba przeprowadzonych szkoleń, kursów, warsztatów ➤ Liczba wychowanków uczestniczących w szkoleniach, kursach, warsztatach 	2024–2026	Placówki opiekuńczo – wychowawcze, PCPR
	3. Integracja wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej.	➤ Liczba oraz rodzaj spotkań integracyjnych	2024–2026	Placówki opiekuńczo – wychowawcze
	4. Zapewnienie specjalistycznych form wsparcia dzieci o szczególnych potrzebach.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba przeprowadzonych diagnoz ➤ Liczba wychowanków korzystających ze wsparcia specjalistycznego konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, pomocy prawnej, grup wsparcia i grup samopomocowych. 	2024–2026	Placówki opiekuńczo – wychowawcze, PCPR

Zwiększenie szans dzieci na powrót do środowiska rodzinnego	1. Umożliwianie i pomoc w kontaktach dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba dzieci, które utrzymują kontakt z rodzinami biologicznymi ➤ Liczba dzieci, które są urlopowane do rodziców biologicznych 	2024-2026	PCPR, OPS, Placówki opiekuńczo – wychowawcze, Ośrodek Adopcyjny, Sąd, Kuratorzy
	2. Wzmocnienie współpracy i wymiana informacji międzyinstytucjonalnej na rzecz dziecka i rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba spotkań dotyczących omówienia sytuacji dziecka i rodziny 	2024–2026	PCPR, OPS, Placówki opiekuńczo – wychowawcze, Ośrodek Adopcyjny, Sąd, Kuratorzy
	3. Współpraca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba informacji uzyskanych o rodzinie biologicznej 	2024–2026	OPS, Placówki opiekuńczo – wychowawcze
Uregulowanie sytuacji prawnej dzieci przebywających w pieczy zastępczej	1. Współpraca z instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba ocen sytuacji opiekuńczo – wychowawczej dziecka 	2024-2026	PCPR
	2. Działania ukierunkowane na uregulowanie sytuacji prawnej wychowanków umieszczonych w pieczy zastępczej. 3. Zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do ośrodka adopcyjnego	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba wniosków złożonych do sądu o uregulowanie sytuacji prawnej dziecka ➤ Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej z uregulowaną sytuacją prawną ➤ Liczba dzieci z uregulowaną sytuacją prawną zgłoszonych do ośrodka adopcyjnego 	2024–2026	PCPR, OPS, Placówki opiekuńczo – wychowawcze, Ośrodek Adopcyjny, Sąd, Kuratorzy

Wsparcie usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez poprawę ich sytuacji życiowej i funkcjonowania w życiu społecznym	1. Pomoc w opracowaniu i modyfikowaniu programów usamodzielnienia oraz wspieranie w ich realizacji.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba opracowanych i realizowanych Indywidualnych Programów Usamodzielnienia i ich modyfikacji ➤ Liczba wychowanków, którzy zakończyli proces usamodzielnienia 	2024-2026	PCPR
	2. Pomoc osobom usamodzielnianym w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym mieszkanie wspomagane i treningowe.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba złożonych wniosków o przydzielenie mieszkania z zasobów gminy ➤ Liczba miejsc w mieszkaniach treningowych i wspomaganych ➤ Liczba osób, którym udzielono wsparcia 	2024-2026	PCPR, OPS, Gmina
	3. Udzielenie pomocy pieniężnej i rzeczowej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomocy na zagospodarowanie.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba osób, którym udzielono wsparcia finansowego i rzeczowego 	2024-2026	PCPR
	4. Nabywanie lub podnoszenie przez usamodzielnianych kwalifikacji zawodowych, kompetencji społecznych i edukacyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba wychowanków, którzy uczestniczyli w kursach, szkoleniach, warsztatach mających na celu nabycie lub podniesienie ich kompetencji i wiedzy 	2024-2026	PCPR, OPS, Placówki opiekuńczo – wychowawcze, Instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny
	5. Zapewnienie osobom usamodzielniającym się poradnictwa specjalistycznego (pomoc prawna, psychologiczna, doradztwo zawodowe).	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym 	2024-2026	

	6. Integracja usamodzielniających się wychowanków rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej.	➤ Liczba i rodzaj spotkań integracyjnych	2024-2026	PCPR, OPS, Placówki opiekuńczo – wychowawcze, Instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny
	7. Realizacja projektów/programów na rzecz osób usamodzielnianych.	➤ Liczba realizowanych projektów/programów	2024-2026	PCPR, Placówki opiekuńczo – wychowawcze
Doskonalenie zawodowe kadry realizującej zadania z zakresu pieczy zastępczej	1. Udział w spotkaniach /szkoleniach/ warsztatach dla kadry realizującej zadania z zakresu pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Liczba szkoleń/warsztatów/konferencji, w których brały udział kadry realizujące zadania z zakresu pieczy zastępczej ➤ Liczba pracowników PCPR i Placówek opiekuńczo - wychowawczych pracujących w obszarze pieczy zastępczej biorących udział w szkoleniach i konferencjach w zakresie pomocy dziecku i rodzinie ➤ Liczba pracowników biorących udział w superwizji 	2024-2026	PCPR, Placówki opiekuńczo – wychowawcze

Osiągnięcie zaplanowanych celów będzie możliwe poprzez realizację wszystkich przedstawionych w Programie działań. W trakcie realizacji Programu możliwe jest napotkanie trudnień i zagrożeń niezależnych od realizatorów, które mogą mieć negatywny wpływ na realizację tych działań:

- brak kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych lub do prowadzenia rodzinnych domów dziecka,
- brak współpracy ze strony rodziców naturalnych w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej,
- długotrwałe procesy regulowania sytuacji prawnej dziecka,
- nierealizowanie przez usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej zobowiązań ujętych w Indywidualnym Programie Usamodzielniania.

2. Plan ograniczenia liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Deinstytucjonalizacja to proces przejścia od pomocy instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnym, który wymaga przygotowania odpowiednich warunków rozwoju usług wsparcia. Zagadnienie to w odniesieniu do wsparcia rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz pieczy zastępczej obejmuje:

- rozwój różnych form wsparcia rodziny i osób potrzebujących wsparcia, w środowisku lokalnym;
- profilaktykę, która pozwoli dzieciom pozostać we właściwie wspieranych i funkcjonujących rodzinach;
- ograniczanie opieki instytucjonalnej;
- rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.

Ograniczenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej należy rozpocząć od profilaktyki i zwiększenia skuteczności pracy z rodziną i wspierania jej przy użyciu wszystkich dostępnych środków i metod oraz zachęcania do rozwiązań kreatywnych i innowacyjnych w tym obszarze. Proces deinstytucjonalizacji jest związany z koniecznością zapewnienia rodzinie wsparcia asystenta rodziny, wolontariatu i działań wspierających przez instytucje działające na terenie gminy oraz w formie pieczy zastępczej na terenie powiatu.

Na terenie Powiatu Łukowskiego funkcjonują trzy placówki opiekuńczo - wychowawcze typu socjalizacyjno – interwencyjnego. Placówki zapewniają dzieciom odpowiednie warunki do rozwoju i nauki. Dzieci posiadają warunki zbliżone do warunków domowych. Placówki opiekuńczo – wychowawcze na terenie Powiatu Łukowskiego osiągnęły standard w zakresie ilości umieszczonych dzieci, ponieważ w Placówce można umieścić 14 wychowanków. Zagrożeniem dla ograniczenia liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej są sytuacje dotyczące:

- przekroczenia liczby dzieci w Placówce, co jest możliwe wyłącznie za zgodą Wojewody, ze względu na konieczność zapewnienia dziecku miejsca w pieczy zastępczej w sytuacji zagrożenia zdrowia, życia lub bezpieczeństwa, przy braku kandydatów do pełnienia rodzinnych form pieczy zastępczej;
- umieszczenia w placówkach opiekuńczo - wychowawczych dzieci poniżej 10 roku życia ze względu na brak kandydatów na rodziny zastępcze.

Zadania w zakresie ograniczenia liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej powiązane są bezpośrednio z Planem rozwoju pieczy zastępczej oraz działaniami podejmowanymi przez samorządy gminne, organizacje pozarządowe i inne instytucje wspierające rodzinę w zakresie wzmocnienia sytuacji rodzin i dzieci będących w kryzysie.

Zadania planowane przez Powiat Łukowski w latach 2024-2026 w zakresie ograniczenia liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zadania planowane przez Powiat Łukowski w latach 2024-2026 w zakresie ograniczenia liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Zadanie	Sposób realizacji	Wskaźniki	Harmonogram	Realizatorzy/ partnerzy
Ograniczanie liczby dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	1. Umieszczanie dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w rodzinnych formach pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba przeprowadzonych kampanii promocyjno – informacyjnych ➤ liczba przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów do 	2024-2026	PCPR, OPS, Placówki opiekuńczo – wychowawcze, Instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny

	Zapobieganie sytuacjom umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej poprzez podejmowanie działań profilaktycznych oraz udzielanie wsparcia rodzinom będącym w kryzysie na terenie gminy	pełnienia funkcji rodziny zastępczej ➤ liczba rodzin zastępczych zawodowych	2024-2026	OPS, Instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny
--	--	--	-----------	---

3. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024-2026

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada obowiązek limitowania rodzin zastępczych funkcjonujących w Powiecie. Ustalenia limitu rodzin zastępczych zawodowych dokonano w oparciu o rozeznanie potrzeb i dotychczasowe doświadczenia w odniesieniu do liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Należy zwrócić również uwagę, że pomimo prowadzonych działań promocyjnych brak jest osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Założeniem Programu jest pozyskiwanie i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych oraz tworzenie nowych niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.

Proponowany limit nowo powstałych rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024-2026 przedstawia się następująco:

Rok	Planowany limit rodzin zastępczych zawodowych
2024	1
2025	1
2026	1

VI. Zamierzone efekty

Oczekiwane efekty po wprowadzeniu w życie niniejszego Programu:

- wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie pieczy zastępczej;
- zmiana sposobu postrzegania rodzicielstwa zastępczego;

- zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych;
- wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin będących w kryzysie na terenie gminy;
- wzmocnienie funkcjonujących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie grup wsparcia i organizowanie pomocy wolontariuszy;
- wzmocnienie systemu rodzinnej pieczy zastępczej poprzez współpracę na wielu płaszczyznach z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny;
- podniesienie poczucia własnej wartości dzieci i młodzieży przebywających w pieczy zastępczej;
- skuteczna specjalistyczna pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych, wychowawczych, emocjonalnych i innych, dotyczących rodzin zastępczych;
- lepsze przygotowanie dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, nabycie i wykształcenie odpowiednich umiejętności, które pomogą wychowankom prowadzić samodzielne życie po osiągnięciu pełnoletności;
- uzyskanie kwalifikacji zawodowych i podjęcie pracy poprzez wzmocnienie potencjału zawodowego wychowanków pieczy zastępczej;
- zwiększenie liczby dzieci powracających z pieczy zastępczej pod opiekę rodziny biologicznej;
- nawiązanie współpracy z wolontariuszami;
- stworzenie systemu współpracy między podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny;
- podniesienie kwalifikacji kadr pomocy społecznej z terenu Powiatu Łukowskiego i poprawa jakości usług świadczonych.

VII. Beneficjenci Programu

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin zastępczych i biologicznych oraz wychowujących się w nich dzieci. Adresatami programu są:

- lokalna społeczność Powiatu Łukowskiego;
- dzieci przebywające w pieczy zastępczej;

- pełnoletni wychowankowie przebywający w pieczy zastępczej;
- usamodzielniający się wychowankowie pieczy zastępczej oraz opiekunowie usamodzielnienia;
- kandydaci do pełnienia funkcji rodzin zastępczych;
- rodziny zastępcze;
- rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- kierownictwo i kadra placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- osoby realizujące zadania z zakresu pieczy zastępczej;
- przedstawiciele organizacji pozarządowych działających w obszarze wspierania pieczy zastępczej.

VIII. Realizatorzy Programu

Zadania wynikające z niniejszego Programu realizowane będą przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie – jako Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej na terenie Powiatu Łukowskiego, Centra Usług Społecznych i Ośrodki Pomocy Społecznej oraz Placówki opiekuńczo – wychowawcze, przy współpracy z wieloma instytucjami:

- Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
- Lubelski Urząd Wojewódzki
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie
- Starostwo Powiatowe w Łukowie
- Urzędy Miasta/Gminy z terenu Powiatu Łukowskiego
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- Placówki oświatowe
- Powiatowy Urząd Pracy
- Jednostki pomocy społecznej
- Sądy Rejonowe – Wydziały Rodzinne i Nieletnich
- Kuratorzy zawodowi i społeczni
- Policja
- Ośrodki Adopcyjne
- Organizacje pozarządowe
- Podmioty lecznicze
- Sponsorzy

- Lokalne media.

IX. Finansowanie Programu

Realizacja poszczególnych zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 dla osiągnięcia zamierzonych celów będzie odbywać się sukcesywnie, w ścisłej zależności od posiadanych środków finansowych. Źródłem finansowania działań będą środki finansowe:

- z budżetu Powiatu Łukowskiego;
- z budżetów innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków poniesionych na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Łukowskiego;
- z budżetów samorządów gminnych zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej;
- z odpłatności rodziców biologicznych;
- z dotacji celowych z budżetu państwa;
- pozyskane z programów z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej;
- pozyskane z programów, głównie z Regionalnego Programu Operacyjnego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego;
- darowizn i innych środków pochodzących od sponsorów;
- innych środków zewnętrznych (m.in. ze wsparcia organizacji pozarządowych).

X. Monitoring i ewaluacja Programu

Koordynatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 w Powiecie Łukowskim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie.

Monitorowanie Programu będzie trwało przez cały okres jego realizacji, odbywać się będzie na podstawie sporządzonej sprawozdawczości z wykonywania zadań oraz analizy zbieranych informacji w zakresie kierunków działań ujętych w Programie. Informacje te przedkładane będą Radzie Powiatu Łukowskiego oraz Zarządowi Powiatu Łukowskiego w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łukowie, a także poprzez sporządzanie

sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej i przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Program ma charakter otwarty i w zależności od pojawiających się potrzeb oraz możliwości finansowych w zakresie pieczy zastępczej będzie dokonywana jego modyfikacja.

Przedmiotem ewaluacji Programu będzie ocena skuteczności realizowanych zadań w oparciu o analizę założonych wskaźników, określająca stopień realizacji celów programu. Wyniki ewaluacji będą stanowić podstawę do sformułowania celów i wskazujących kierunki działań ewentualnych zmian w przygotowywaniu Programu w kolejnych latach. Pozyskane dane umożliwią ocenę wartości Programu oraz pomogą w dalszym jego planowaniu, realizacji i rozwoju działań. Zakłada się, że realizacja Programu przyczyni się do rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej oraz dalszego ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

XI. Zakończenie

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej jest przewidziany do realizacji na lata 2024 – 2026 i stanowi kompleksowy system wspierania rodzin. Program pozwala zaplanować działania w zakresie profilaktyki opieki nad rodziną i dzieckiem oraz działania umożliwiające rozwój rodzinnych i ograniczenia instytucjonalnych form opieki zastępczej. Program ten ma istotne znaczenie dla zapewnienia specjalistycznego wsparcia dzieciom i rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu, ma za zadanie współpracować z pozostałymi jednostkami samorządowymi, gminnymi i innymi w celu doskonalenia form wsparcia dzieci przebywających w pieczy zastępczej i ich rodzin.